



**TURUN  
YLIOPISTO**

## **Millaista opettajaa media rakentaa**

Opettajuuden representaatiot eri medioissa

Kasvatustieteellinen tiedekunta  
Luokanopettajan koulutusohjelma  
pro gradu -tutkielma

Laatija:  
Minja Himanen

20.4.2026  
Turku

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Pro gradu -tutkielma

**Oppiaine:** Kasvatustiede

**Tekijä:** Minja Himanen

**Otsikko:** Millaista opettajaa media rakentaa – Opettajuuden representaatiot eri medioissa

**Ohjaaja:** yliopistontutkija Anu Kajamies

**Sivumäärä:** 69

**Päivämäärä:** 20.4.2026

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli tarkastella, millaisia opettajuuden representaatioita eri medioissa rakentuu ja miten opettajuudesta niissä puhutaan. Lisäksi tutkimuksessa tarkasteltiin, minkälaisia yhtäläisyyksiä ja eroja eri medioista nousee esille opettajuuden kuvauksissa. Tutkimuksen aineisto koostuu Iltä-Sanomien ja Ylen uutisartikkeleista sekä sosiaalisen median sisällöistä. Erityisesti TikTok- ja Instagram-alustoilla julkaisuista sisällöistä, joissa opettajat käsittelevät työtään ja siihen liittyviä kokemuksia.

Tutkimus toteutettiin laadullisena tutkimuksena hyödyntäen sisällönanalyysiä pääasiallisena analyysimenetelmänä. Tämä menetelmä mahdollisti joustavuutensa ja systemaattisuutensa ansiosta sekä uutisartikkeleiden että sosiaalisen median julkaisujen analysoimisen rinnakkain. Aineisto analysoitiin teemoittelulla ja luokittelemalla opettajuuteen liitettyjä merkityksiä ja kirjoituksia.

Tulokset osoittivat, että opettajuudesta rakentuu monipuolinen mutta osittain ristiriitainen kuva. Uutismediassa ja sosiaalisessa mediassa molemmissa korostuivat opettajan työn kuormittavuus, resurssipula, väkivallan ja häiriökäyttäytymisen lisääntyminen sekä työn vaatimusten kasvu. Samaan aikaan aineistosta välittyi myös myönteisiä representaatioita, joissa opettajuus näyttäytyy merkityksellisenä, palkitsevana ja yhteiskunnallisesti tärkeänä työnä. Eri medioiden välillä havaittiin eroja erityisesti sävyssä, uutismedia painottui enemmän ongelmalähtöisiin kuvauksiin. Sosiaalisessa mediassa taas opettajat toivat esiin sekä työn haasteita että arjen onnistumisia henkilökohtaisemmasta näkökulmasta.

Tutkimus osoittaa, että media tuottaa opettajuudesta samanaikaisesti sekä kuormittunutta että merkityksellistä kuvaa. Tämä voi vaikuttaa käsityksiin opettajan ammatista ja sen houkuttelevuudesta. Tulokset korostavat tarvetta tarkastella opettajuuden julkista kuvaa kriittisesti sekä huomioida sen mahdolliset vaikutukset alan vetovoimaan.

**Avainsanat:** opettajuus, mediarepresentaatiot, uutismedia, sosiaalinen media, sisällönanalyysi

## Sisällysluettelo

<b>1</b>	<b>Johdanto</b>	<b>4</b>
<b>2</b>	<b>Teoreettinen viitekehys</b>	<b>6</b>
2.1	Media merkitysten tuottajana	6
2.2	Representaatiot ja merkitysten rakentuminen	7
2.3	Sosiaalinen media opettajaidentiteetin rakentajana	7
2.4	Opettajien työhyvinvointi osana opettajarepresentaatioita	8
<b>3</b>	<b>Tutkimuskysymykset</b>	<b>11</b>
<b>4</b>	<b>Menetelmä</b>	<b>12</b>
4.1	Aineiston valinta	12
4.2	Aineiston analyysi	16
4.3	Eettiset ratkaisut	19
<b>5</b>	<b>Tulokset</b>	<b>21</b>
5.1	Nousseet opettajakuvat	21
5.1.1	IltaSanomissa nousseet opettajakuvat	22
5.1.2	Yle:n artikkeleissa nousseet opettajakuvat	26
5.1.3	Sosiaalisessa mediassa nousseet opettajakuvat	30
5.2	Opettajakuvien vertailu medioittain	35
<b>6</b>	<b>Pohdinta</b>	<b>37</b>
6.1	Opettajuuden kaksijakoinen kuva	37
6.2	Medioiden välisiä eroja	40
6.3	Sosiaalisen median merkitys	42
6.4	Representaatioiden mahdolliset seuraukset	43
6.5	Tutkimuksen luotettavuus ja rajoitteet	44
6.6	Johtopäätökset	45
6.7	Jatkotutkimusaiheet	47
	<b>Lähteet</b>	<b>48</b>
	<b>Liitteet</b>	<b>53</b>
	Liite 1. Ilta-Sanomien analyysitaulukko	53
	Liite 2. Ylen analyysitaulukko	58
	Liite 3. Sosiaalisen median analyysitaulukko	63

# 1 Johdanto

Itseä rasittaa kuulla ihmisten väitöksiä siitä että opettajien duuni olis muka helppoa hommaa. News flash: ei tää oo mitään helppoo hommaa ja tällä työllä on niin valtavan iso merkitys ja vaikutus lapsiin ja nuoriin ettei tätä voi ns. "läpsyttelämällä" lähteä tekemään. (TT 30.5.2025)

Väitetään, että jokaisella koulussa käyneellä henkilöllä on jonkinlainen käsitys siitä, millainen opettajan tulisi olla ja erityisesti millaista opettajan työ on, kuten yllä oleva lainaus tutkimuksen aineistostakin antaa ymmärtää. Koska lähes kaikilla on henkilökohtaista tartuntapintaa koulumaailmaan, opettajuudesta on helppo muodostaa mielipiteitä ja siten myös media tarttuu aiheeseen mielellään (Punakallio & Dervin, 2015).

Median rakentamilla representaatioilla on keskeinen rooli siinä, miten opettajia nähdään ja millaisia merkityksiä opettajuudelle yhteiskunnassa rakentuu (Hall, 1999; Miettunen & Dervin, 2014; Chang-Kredl & Colannino, 2015; Mockler, 2018).

Representaatiot eivät ainoastaan heijasta todellisuutta, vaan myös tuottavat ja muokkaavat sitä (Hall, 1997, 1999). Median tapa valita, kehystää ja painottaa tiettyjä aiheita vaikuttaa siihen, millaisia mielikuvia opettajista syntyy ja millaisena ammatti näyttäytyy julkisessa keskustelussa (Matikainen, Kinnunen, Laaksonen & Kilpiö, 2020). Erityisesti kasvatuksen ja opettajuuden kaltaisilla aloilla median luomilla mielikuvilla voi olla laajempia yhteiskunnallisia seurauksia, kuten vaikutuksia alan arvostukseen ja vetovoimaan (Kirby, 2016). Matikainenkin (2019) tutkimuksessaan osoittaa, kuinka opettajuuden visuaaliset representaatiot lehtien kansikuivissa voivat sekä heijastaa että tuottaa tietynlaisia ihannekuvia opettajista.

Suomalainen mediaympäristö tarjoaa erityisen kiinnostavan kontekstin opettajuuden representaatioiden tarkastelulle. Median tavoittavuus Suomessa on laajaa, ja mediaan luotetaan kansainvälisesti vertailtuna paljon (Söderlund, 2019). Kansallisen Mediatutkimuksen (2019) mukaan valtaosa suomalaisista seuraa säännöllisesti uutismediaa. Lisäksi tämä tutkimus tuo ilmi, että digitaaliset sisällöt ovat keskeinen osa erityisesti nuorten aikuisten arkea. Median laajalle ulottuva vaikutus korostaa sen roolia.

Opettajan työn kuormittavuus ja työhyvinvoinnin haasteet ovat toistuvia teemoja kansainvälisessä tutkimuksessa (Adams, Lumb, Tapp & Paige, 2020; Woloshyn, Savage, Maich, & Penney, 2023), kun taas aliarvostuksen kokemukset ja haastavat vuorovaikutustilanteet oppilaiden ja huoltajien kanssa ovat nousseet esiin useissa suomalaisissa tutkimuksissa (OAJ, 2023; Lämsä & Karhuniemi, 2013; Kauppi & Pörhölä, 2010). Tällaiset toistuvat representaatiot voivat vaikuttaa siihen, millaisena opettajan ammatti nähdään ja kuinka houkuttelevana sitä pidetään. Samanaikaisesti tutkimus on tuonut esiin, että opettajan työ koetaan merkitykselliseksi ja autonomiseksi, vaikka siihen liitetään myös huolia arvostuksen heikkenemisestä (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2020).

Opettajuutta voidaan tarkastella myös identiteettinä ja suhteena yhteiskuntaan kuten Luukkainen (2005), jäsentäen opettajuuden sekä yksilölliseksi suhteeksi työhön että yhteiskunnan opettajalle asettamien odotusten kokonaisuudeksi. Tätä näkökulmaa tukee Hallin (1999) representaatioteoria, jonka mukaan merkitykset rakentuvat sosiaalisesti ja media toimii keskeisenä merkitysten tuottajana. Näin ollen median esittämät opettajakuvat eivät ole neutraaleja kuvauksia todellisuudesta, vaan aktiivisia toimijoita sen muovaamisessa (Fiske, 1987; Sumiala, 2010).

Vaikka suomalainen opettajankoulutus on kansainvälisesti arvostettua ja tutkimusperustaista (Heikkinen, Aho & Korhonen, 2015), mediakasvatuksen rooli osana opettajankoulutusta on jäänyt toistaiseksi melko vähäiseksi (Salomaa & Mertala, 2022). Tämä herättää kysymyksen siitä, kuinka valmiita tulevat opettajat ovat kohtaamaan ja tulkitsemaan heihin kohdistuvia mediakuvia.

Tämän tutkimuksen tavoitteena on tarkastella, miten opettajan ammatista uutisoidaan eri medioissa ja millaisia representaatioita uutisointi rakentaa opettajuudesta sekä tutkia löytyykö medioiden väliltä eroja opettajan ammatin kuvauksissa. Tutkimus kytkeytyy ajankohtaiseen keskusteluun opettajan ammatin vetovoimasta, sillä opettajankoulutukseen hakeutuvien määrässä on viime vuosina tapahtunut vaihtelua (VAKAVA-tilastot 2015–2020). Median roolia tässä kehityksessä ei voida sivuuttaa. Heikkinen ym. (2015) toteaa, että uutisoinnin sävyllä on yhteiskunnallista merkitystä, sillä toistuvat kielteiset kuvaukset opettajan työstä voivat vaikuttaa alan houkuttelevuuteen ja siten vähentää esimerkiksi luokanopettajankoulutukseen hakeutuvien määrää.

## 2 Teoreettinen viitekehys

### 2.1 Media merkitysten tuottajana

Tässä tutkimuksessa opettajuutta tarkastellaan mediassa rakentuvien merkitysten ja representaatioiden kautta. Lähtökohtana on näkemys mediasta aktiivisena toimijana, joka ei ainoastaan kuvaa todellisuutta, vaan osallistuu sen rakentamiseen (Hall, 1997, 1999). Media voidaan ymmärtää sekä institutionaalisen rakenteena että kulttuurisena merkityksentuottajana, joka määrittää, millaiset ilmiöt nousevat julkiseen keskusteluun ja millaisin tavoin niitä käsitellään (Fiske, 1987; Sumiala, 2010) Stuart Hallin (1999) encoding/decoding-mallin mukaan media tuottaa viestejä tietyssä ideologisessa kehyksessä, mutta vastaanottajat voivat tulkita niitä eri tavoin. Tämä korostaa sitä, että mediassa esitetyt kuvaukset eivät ole yksiselitteisiä, vaan ne ovat tulkinnanvaraisia ja sidoksissa laajempiin kulttuurisiin merkitysjärjestelmiin. Media käyttää myös symbolista valtaa ohjatesaan huomiota siihen, mitä pidetään merkittävänä, ongelmallisena tai itsestään selvänä (Sumiala, 2010).

Suomalaisessa kontekstissa median vaikutus korostuu erityisesti korkean luottamuksen vuoksi (Söderlund, 2019). Tällöin mediassa esitetyt kuvaukset voivat vaikuttaa merkittävästi siihen, millaisia käsityksiä median käyttäjille esimerkiksi opettajuudesta muodostuu. Aiempi tutkimus osoittaa, että uutismediassa opettajuus kytkeytyy usein ongelmakeskeisiin teemoihin, kuten työssä kuormittumiseen, koulun haasteisiin ja väkivallan uhkaan (Punakallio & Dervin, 2015; Heikkinen ym., 2015). Näin media ei ainoastaan kuvaa opettajan työtä, vaan myös kehystää sitä ongelmakeskeisellä tavalla. Uutismedian toimintaa ohjaavat myös journalismin uutiskriteerit, joissa korostuvat konfliktit, poikkeuksellisuus ja yhteiskunnalliset ongelmat (Kivioja, 2018). Iltapäivälehtien luonne on tyypillisesti sensaationhakuinen ja helposti omaksuttava (Kivioja, 2018), mikä voi selittää osaltaan niiden vaikutusvaltaa, niiden luomat mielikuvat leviävät nopeasti ja ihmiset tarttuvat niihin herkästi. Tämä sensaatiohakuisuus saattaa osaltaan selittää, miksi opettajuutta koskevassa uutisoinnissa korostuvat usein työn haasteet ja kriisipuhe. Median tuottamilla representaatioilla voi olla laajempia yhteiskunnallisia seurauksia, kuten vaikutuksia ammatin arvostukseen ja vetovoimaan (Säntti, 2007; Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2020).

## 2.2 Representaatiot ja merkitysten rakentuminen

Mediaa tarkasteltaessa keskeiseksi käsitteeksi nousee representaatio. Stuart Hallin (1997; 1999) representaatioteorian mukaan merkitykset eivät ole valmiina olemassa, vaan ne rakentuvat kielen, kuvien ja muiden kulttuuristen merkkien kautta. Tämä tarkoittaa, että representaatiot eivät ole neutraaleja kuvauksia todellisuudesta, vaan ne sisältävät aina tulkintoja ja valintoja.

Representaatiot toimivat kulttuurisina rakenteina, joiden kautta yhteiskunnallisia ilmiöitä, kuten opettajuutta, jäsenetään (Hall, 1997, 1999). Esimerkiksi Martikaisen (2019) tutkimus osoittaa, kuinka visuaaliset esitykset voivat konkretisoida opettajista tietynlaisia ihannekuvia, kun taas Gupta ym. (2023) kuvaavat, kuinka opettajia voidaan esittää mediassa esimerkiksi uhreina, sankareina tai vallankäyttäjinä. Tällaiset representaatiot eivät ole sattumanvaraisia, vaan ne rakentuvat toistojen kautta ja vaikuttavat siihen, millaisia merkityksiä opettajuuteen liitetään (Hall, 1997, 1999). Tässä tutkimuksessa representaatiot ymmärretään merkityksinä, jotka rakentuvat sekä uutismedian että sosiaalisen median konteksteissa.

## 2.3 Sosiaalinen media opettajaidentiteetin rakentajana

Perinteisen uutismedian rinnalle on viime vuosina noussut sosiaalinen media. Tutkimusten mukaan erityisesti TikTok ja Instagram ovat keskeisiä alustoja, joissa opettajat rakentavat ja esittävät omaa ammatillista identiteettiään (Literat, 2021; Hartung ym., 2023; Ulla, Lemana, & Kohnke, 2024).

TikTok, yksi suosituimmista digitaalisista alustoista, on saanut viimeaikaisessa opettajuustutkimuksessa merkittävää huomiota erityisesti opettajaidentiteetin muotoutumisen ja sen vaikutusten näkökulmasta (Hartung ym. 2023; Literat 2021), sillä se toimii keskeisenä alustana, jossa sosiaaliset identiteetit rakentuvat ja kehittyvät. Verkkopohjaisena alustana TikTok tarjoaa opettajille ainutlaatuisen mahdollisuuden itseilmaisuuun, luovuuteen ja vuorovaikutukseen sen lyhyen videomuodon ja laajan käyttäjäkunnan ansiosta (Vizcaíno-Verdú & Abidin 2023). Alustan kautta opettajat voivat tuoda esiin omia pedagogisia lähestymistapojaan, jakaa opetussisältöjä ja olla vuorovaikutuksessa maailmanlaajuisen opettajayhteisön kanssa (Hartung ym. 2023). Myös Ulla ym. (2024) on lisäksi tuonut esiin, että digitaalinen media, kuten TikTok ja Instagram, toimii yhä useammin

opettajaidentiteetin rakentumisen alustana, jossa ammatillisuus ja persoonallisuus yhdistyvät uudella tavalla. Samalla sosiaalinen media tuo mukanaan uusia haasteita. Vizcaíno-Verdún ja Abidinin (2023) mukaan opettajien voi olla vaikea erottaa ammatillista ja henkilökohtaista rooliaan, ja julkinen näkyvyys voi altistaa heidät arvioinnille ja kritiikille. Tästä huolimatta sosiaalinen media tarjoaa mahdollisuuden tuottaa vastapuhetta uutismedian usein negatiivissävytteisille representaatioille (Mabunda & McKay, 2021).

Opettajuuden representaatiot eivät ole irrallisia, vaan ne kytkeytyvät opettajaidentiteetin rakentumiseen (Varis, Heikkilä, Metsäpelto & Mikkilä-Erdmann, 2023). Opettajaidentiteetti voidaan ymmärtää prosessina, jossa yksilön kokemukset, koulutus, työympäristö ja yhteiskunnalliset odotukset yhdistyvät (Beijaard, Meijer & Verloop, 2004). Opettajaidentiteetti ei siis rakennu itsestään, vaan siihen vaikuttavat myös ulkoiset tekijät, kuten mediassa tuotetut kuvat opettajista. Sosiaalinen media vahvistaa tätä ilmiötä, sillä se tarjoaa opettajille mahdollisuuden osallistua aktiivisesti oman identiteettinsä rakentamiseen ja esittämiseen (Ulla ym., 2024). Tällöin opettajuus ei olisi vain ulkoapäin annettu rooli, vaan myös itse tuotettu ja neuvoteltu identiteetti.

Varis ym. (2023) osoittavat, että jo opettajankoulutuksen alkuvaiheessa opiskelijoiden käsitykset opettajuudesta ovat alttiita ulkoisille vaikutteille. Mediarepresentaatiot tarjoavat malleja siitä, millainen opettaja on ja millaisena ammatti näyttäytyy (Martikaisen, 2019). Mediarepresentaatiot siis voivat vaikuttaa sekä opettajien itseymmärrykseen että heidän odotuksiinsa omasta työstään. Luukkaisen (2005) mukaan opettajuuteen liitetyt representaatiot eivät kuitenkaan ole yksiselitteisiä, vaan ne voivat sisältää keskenään ristiriitaisia merkityksiä sekä heijastaa laajempaa yhteiskunnallista keskustelua opettajuuden murroksesta.

## **2.4 Opettajien työhyvinvointi osana opettajarepresentaatioita**

Yksi keskeinen opettajuuden representaatioihin liittyvä teema on työhyvinvointi. Opettajan työ näyttäytyy tutkimuksissa usein kuormittavana ja vaativana, ja työuupumus on tunnistettu merkittäväksi haasteeksi (Adams ym., 2020; Woloshyn ym., 2023). Korkean stressin ja uupumuksen on todettu heikentävän opettajien työhyvinvointia ja lisäävän työperäisen uupumuksen riskiä (Adams ym., 2020). Tähän kehitykseen liittyvät muun muassa matala työtyytyväisyys, työuupumus sekä työn

tuottavuuden heikkeneminen (Woloshyn ym., 2023). Aiemman tutkimuksen mukaan opettajien kokema stressi kytkeytyy erityisesti työn rakenteellisiin kuormitustekijöihin, kuten suureen työmäärään, rajallisiin resursseihin sekä hallinnollisen työn lisääntymiseen (Haydon, Leko & Stevens, 2018; McGrath & Huntington, 2007). Opettajien hyvinvoinnilla on merkittävä yhteys opetuksen laatuun ja sitä kautta myös oppilaiden oppimistuloksiin (Bermejo-Toro ym., 2016). Opettajien työhyvinvoinnin tukeminen ja vahvistaminen voi lisäksi lisätä opettajien halukkuutta pysyä ammatissaan sekä edistää oppilaiden hyvinvointia koulussa (Jakobsson, Fagerlund, Laakso & Londen, 2023).

Suomalaisessa tutkimuksessa korostuvat lisäksi aliarvostuksen kokemukset sekä vuorovaikutustilanteet oppilaiden ja huoltajien kanssa (OAJ, 2023; Lämsä & Karhuniemi, 2013; Kauppi & Pörhölä, 2010). Erityisesti haastavat vuorovaikutustilanteet oppilaiden ja huoltajien kanssa, voivat lisätä työn emotionaalista kuormitusta (Lämsä & Karhuniemi, 2013; Kauppi & Pörhölä, 2010). OAJ:n keväällä 2023 toteuttamassa tutkimuksessa selviää, että vain kymmenen prosenttia kyselyyn vastanneista opettajista (n=2200) koki omaa ammattitaitoaan ja työtään arvostettavan yhteiskunnassa (opettajan ääni - kysely, 2023).

Toisaalta aikaisempi tutkimus tuo esiin myös opettajan työn voimavaroja. Työn merkityksellisyyden kokemus sekä mahdollisuus vaikuttaa oppilaiden oppimiseen voivat toimia keskeisinä hyvinvointia tukevinä tekijöinä (Bermejo-Toro ym., 2016; Jakobsson ym., 2023). Kuten Luukkaisenkin (2005) tutkimuksessa todetaan, opettajuus rakentuu jännitteessä kuormittavien ja voimaannuttavien kokemusten välillä.

Työhyvinvointi voidaan ymmärtää kokonaisuutena, joka muodostuu työn sisällöstä ja merkityksellisyydestä sekä työntekijän hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2024). Median esittämät kuvaukset opettajien työstä voivat vahvistaa tiettyjä käsityksiä siitä, millaista opettajan työ on ja millaisia haasteita siihen liittyy (Hall, 1997, 1999; Gupta ym. 2023). Esimerkiksi jatkuva negatiivissävytteinen uutisointi voi korostaa työn kuormittavuutta ja vaikuttaa siihen, että ammatin harjoittajat nähtäisiin huonovointisempina. Toisaalta sosiaalinen media voi tuoda esiin myös työn merkityksellisyyttä, onnistumisia ja arjen ilonaiheita

(Hartung ym., 2023; Ulla ym., 2024) ja täten parantaa opettajien työhyvinvoinnin kuvaa mediassa.

### 3 Tutkimuskysymykset

Tutkimuksen tavoitteena on tarkastella, millä tavoin opettajan ammatista rakennetaan representaatioita eri medioissa. Tarkoituksena on myös analysoida millaisia eroja ja yhtäläisyyksiä eri medioiden tavoissa kuvata opettajan ammattia voidaan tunnistaa. Tutkimuksen avulla pyritään tuottamaan syvempää ymmärrystä siitä, miten media osallistuu opettajuutta koskevien mielikuvien ja merkitysten rakentamiseen sekä millaisia vaikutuksia näillä representaatioilla voi olla opettajan ammatin yhteiskunnalliseen asemaan ja vetovoimaan.

Tutkimuskysymykset ovat:

- Millaisia opettajuuden representaatioita eri medioissa rakentuu ja miten opettajuudesta niissä puhutaan?
- Millaisia eroja ja yhtäläisyyksiä medioiden rakentamisessa opettajarepresentaatioissa ilmenee?

## 4 Menetelmä

Tässä luvussa esitellään tutkimuksen etenemistä ja toteuttamista. Tutkimus on aineistolähtöinen tutkimus, joten luku aloitetaan aineiston esittelyllä. Aineiston esittelyn jälkeen määritellään analyysitapa sekä kuvaillaan analyysin toteutusta.

### 4.1 Aineiston valinta

Tutkimusaineisto koostuu kahdesta eri lähdekategoriasta, valtakunnallisten uutismedioiden artikkeleista ja sosiaalisen median sisällöistä. Ensimmäinen osa aineistoa kerättiin Ilta-Sanomien (N=6) ja Yleisradion (Yle) (N=6) verkkosivuilta julkaistuista uutisartikkeleista, jotka käsittelevät opettajuutta, opettajien työoloja ja työssä kohdattuja haasteita sekä onnistumisia. Artikkelit julkaistiin vuosien 2018–2025 välillä. Artikkelien julkaisualustat, otsikot sekä linkit näihin artikkeleihin löytyvät seuraavasta taulukosta. (Taulukko 1)

Taulukko 1. Ilta-Sanomien ja Ylen verkkojulkaisujen julkaisualustat, otsikot ja linkit

Artikkelin julkaisu-paikka	Otsikko	Linkki	Lyhenne aineiston analyysissa
YLE	Tutkimus: Entistä useampi opettaja tai kasvatusalan työntekijä kohtaa työssään väkivaltaa	<a href="https://yle.fi/a/74-20130059">https://yle.fi/a/74-20130059</a>	YLE 10.12.2024
YLE	Yle kysyi opettajilta, miten vanhempien huono käytös näkyy heidän työssään.	<a href="https://yle.fi/a/74-20051968">https://yle.fi/a/74-20051968</a>	YLE 2.10.2023
YLE	Paula Takion kolumni: Opettajan on siedettävä myös henkilöön kohdistuvaa arvostelua	<a href="https://yle.fi/a/3-10124372">https://yle.fi/a/3-10124372</a>	YLE 22.3.2018
YLE	Opettajapariskunta odottaa jo innokkaana koulun alkua: "Tämä on minun kutsumusammattini"	<a href="https://yle.fi/a/74-20044324">https://yle.fi/a/74-20044324</a>	YLE 9.8.2023
YLE	Oppilaiden aggressiot lisääntyneet niin paljon, että opettajat harjoittelevat nyt lyönneiltä ja potkuilta suojautumista	<a href="https://yle.fi/a/74-20080501">https://yle.fi/a/74-20080501</a>	YLE 25.3.2024
YLE	Näin monipuolisesti opettajat käyttävät tekoälyä työssään – tekoälykisan voittaja visioi tulevaisuuden koulutustarpeita	<a href="https://yle.fi/a/74-20083636">https://yle.fi/a/74-20083636</a>	YLE 22.4.2024

Ilta-Sanomien	Konkariopettaja kertoo hengäs-tyttävästä työ-päiväs-tään – näkee lapsissa kaksi huolestuttavaa muutosta	<a href="https://www.is.fi/taloussanomien/art-2000008788602.html">https://www.is.fi/taloussanomien/art-2000008788602.html</a>	IS 3.5.2022
Ilta-Sanomien	”Oman lapsen toiminnassa ei nähdä mitään väärää”	<a href="https://www.is.fi/perhe/art-2000009241280.html">https://www.is.fi/perhe/art-2000009241280.html</a>	IS 8.12.2022
Ilta-Sanomien	Kuinka paljon peruskoulun opettajat oikeasti tienavat, ja millaista opettajan arki on nykyään? Kysyimme peruskoulun opettajilta.	<a href="https://www.is.fi/menaiset/tyo-ja-rahalla/art-2000010610176.html">https://www.is.fi/menaiset/tyo-ja-rahalla/art-2000010610176.html</a>	IS 5.8.2024
Ilta-Sanomien	Iskuja, sylkemistä, tappo-uhkauksia – tätä on monien opettajien arki töissä	<a href="https://www.is.fi/kotimaa/art-2000010867771.html">https://www.is.fi/kotimaa/art-2000010867771.html</a>	IS 1.12.2024
Ilta-Sanomien	Kaleva: Opettajille turvavarusteita väkivaltaisten oppilaiden varalle	<a href="https://www.is.fi/oulu-seutu/art-2000010886140.html">https://www.is.fi/oulu-seutu/art-2000010886140.html</a>	IS 7.12.2024
Ilta-Sanomien	Opettajana työskentelevä Jan tietää, miksi oppilaat voivat huonosti – eräs kommentti somessa jäi mieleen	<a href="https://www.is.fi/viihde/art-2000010644342.html">https://www.is.fi/viihde/art-2000010644342.html</a>	IS 5.9.2024

Toinen osa aineistoa kerättiin sosiaalisesta mediasta, TikTok- ja Instagram-julkaisuista, jotka olivat kaikki opettajien tai opettajaopiskelijoiden itsensä tuottamia. Näissä julkaisuissa opettajat kuvasivat työtään, työarkensa iloja ja haasteita sekä kommentoivat julkista keskustelua opettajuudesta. Sosiaalisen median aineisto koostui yhteensä 11 TikTok-videosta ja 6 Instagram-julkaisusta, jotka on julkaistu aikavälillä 2022–2025. Julkaisujen valinnassa painotettiin sisältöjä, joissa opettajat itse toivat esiin kokemuksiaan ja näkemyksiään. Pois jätettiin pelkästään huumorisisältöjä ilman työkuvauksen elementtejä. Sosiaalisen median julkaisujen julkaisijat, julkaisualustat sekä julkaisupäivämäärät löytyvät seuraavasta taulukosta. (Taulukko 2)

Taulukko 2. Sosiaalisen median julkaisualustat, julkaisijat ja julkaisupäivät

Julkaisupaikka	Julkaisija ja julkaisupäivä	Lyhenne aineiston analyysissä
TikTok	Video 1: Hanna_ope 14.4.2025	TT 14.4.2025
TikTok	Video 2: Hanna_ope 3.2.2025	TT 3.2.2025

TikTok	Video 3: Hanna_ope 16.10.2024	TT 16.10.2024
TikTok	Video 4: Hanna_ope 10.9.2024	TT 10.9.2024
TikTok	Video 5: Hanna_ope 2.6.2024	TT 2.6.2024
TikTok	Video 6: Hanna_ope 11.4.2024	TT 11.4.2024
TikTok	Video 7: Hanna_ope 5.3.2024	TT 5.3.2024
TikTok	Video 8: Hanna_ope 3.12.2022	TT 3.12.2022
TikTok	Video 9: Saga Martin 13.10.2023	TT 13.10.2023
TikTok	Video 10: MINTTU 17.4.2025	TT 17.4.2025
TikTok	Video 11: Saga Martin 30.5.2025	TT 30.5.2025
Instagram	Julkaisu 1: freedcom 30.9.2024	IG 30.9.2024
Instagram	Julkaisu/video 2: opehommia 12.1.2024	IG 12.1.2024
Instagram	Julkaisu/video 3: opehommia 8.12.2023	IG 8.12.2023
Instagram	Julkaisu/video 4: opehommia 10.9.2023	IG 10.9.2023
Instagram	Julkaisu 5: opettaja_emma 19.2.2025	IG 19.2.2025
Instagram	Julkaisu 6: opettaja_emma 12.2.2025	IG 12.2.2025

Laadullisen tutkimuksen joustavuus ja mukautuvuus mahdollistivat sekä lehtiaineiston että sosiaalisen median sisällyttämisen tutkimusaineistoon. Molemmat aineistotyypit valittiin niiden saavutettavuuden ja käsittelyn helppouden vuoksi. Aineiston sopivuus varmistettiin perehtymällä valittuihin sisältöihin huolellisesti ennen analyysia. Valintakriteerinä oli erityisesti se, että sekä lehtijutut että sosiaalisen median julkaisut kuvasivat opettajan ammattia. Monipuolisuuden takaamiseksi analyysiin otettiin mukaan mahdollisimman erilaiset lehtigenret sekä vaihtelevia sosiaalisen median sisältötyyppejä.

Lehtiaineiston rajaus Yleisradion ja Ilta-Sanomien artikkeleihin perustui kiinnostukseen tarkastella, millaisia mielikuvia nämä julkaisut rakentavat opettajuudesta. Ilta- ja Ilta-Sanomien sensaatiohakuisuus ja tapa korostaa ajankohtaisia ilmiöitä herättivät kysymyksen siitä, millaisista näkökulmista opettajista uutisoidaan ja millaiset tapahtumat ylittävät uutiskynnyksen näissä medioissa. Ylen sisällyttäminen puolestaan mahdollisti vertailun erilaisten mediatyyppien välillä sekä toi aineistoon julkisen palvelumedian näkökulman. Lisäksi sosiaalisen median aineiston sisällyttäminen toi tutkimukseen ajankohtaisuutta ja mahdollisti opettajien oman äänen huomioimisen. Aineiston rajaus näihin medioihin perustui myös niiden huomattavaan yleisötavoittavuuteen. Kansallisen mediatutkimuksen (2019) mukaan Ilta-Sanomien ja Iltalehden painetut ja digitaaliset versiot tavoittavat viikoittain keskimäärin lähes kolme miljoonaa lukijaa. Yleisradion verkkopalvelut puolestaan tavoittivat vuonna 2020 viikoittain kolme neljästä suomalaisesta aikuisesta (Yle, 2021). Sosiaalisen median aineisto rajattiin TikTok- ja Instagram-julkaisuihin, sillä molemmat alustat ovat laajasti käytössä ja tavoittavat merkittävän osan väestöstä. DNA:n Digitaalinen elämä 2024 -tutkimuksen (n = 902, ikäryhmät 15+) ja Tilastokeskuksen väestön ikärakennetilaston (31.12.2024) perusteella Instagram ja TikTok kuuluvat Suomen käytetyimpiin sosiaalisen median alustoihin, ja niiden käyttäjämäärät ovat useiden arvioiden mukaan miljoonaluokkaa (DNA, 2024; Tilastokeskus, 2024).

Aineistonkeruu toteutettiin vaiheittain keväällä 2025. Ensimmäisessä vaiheessa uutismedia-aineisto kerättiin Ilta-Sanomien ja Ylen verkkosivuilta käyttämällä hakusanoja opettaja, koulu, opettajan työ ja opettajien työolot. Pelkillä opettaja ja koulu –hakusanoilla löydettiin viisi artikkelia ja tarkemmilla hakusanoilla opettajan työ ja -työolot löydettiin loput kuusi artikkelia. Haku kohdistettiin artikkeleihin, jotka oli julkaistu vuosina 2018–2025, jotta aineisto olisi mahdollisimman ajankohtainen. Hakutuloksista valittiin mukaan artikkelit, joissa opettajan ammattia käsiteltiin keskeisenä teemana. Aineistosta rajattiin pois sellaiset artikkelit, joissa opettajat mainittiin vain sivuosassa. Tällaisia artikkeleja oli esimerkiksi sellaiset artikkelit, joissa käsiteltiin erityisen tuen uudistusta. Perusteluna tälle valinnalle oli se, että näissä ei kuvattu opettajan ammattia vaan opettajien antamaa tukea oppilaille. Näin varmistettiin, että aineisto vastaa tutkimuskysymyksiin ja mahdollistaa opettajuuden representaatioiden syvällisemmän tarkastelun. Valitut artikkelit tallennettiin

tekstimuotoon analyysiä varten, ja kustakin artikkelista poimittiin tutkimuskysymysten kannalta relevantit kohdat.

Toisessa vaiheessa sosiaalisen median aineisto kerättiin TikTokista ja Instagramista samoilla hakusanoilla. Lisäksi hyödynnettiin alustojen algoritmien tarjoamia aiheeseen liittyviä ehdotuksia (esim. opettaja-aiheiset hashtagit), jotta aineisto olisi mahdollisimman kattava. Näillä hakusanoilla tuli yllättävän paljonkin videoita ja julkaisuja, joista suurin osa jouduttiin jättämään aineiston ulkopuolelle. Monet videoista sisälsi esimerkiksi opettajien asuvideoita tai muita tutkimuksen kannalta epäolennaisia sisältöjä. Koska analyysimenetelmänä käytettiin sisällönanalyysiä, aineistoksi valittiin vain sellaisia sisältöjä, joissa opettajuutta käsitellään analyysin kannalta relevantilla tavalla. Tällä tarkoitetaan sitä, että julkaisut pystyttiin muuttamaan tekstimuotoon sekä löytämään sieltä opettajan ammattia kuvaavia suoria lainauksia. Asuvideoista tällaista ei olisi pystynyt tekemään. Rajauksella varmistettiin myös aineiston vertailtavuus lehtiartikkeleihin. Aineistoon valittiin vain julkaisuja, joissa opettajat itse käsitelivät omaa työtään tai opettajuuteen liittyviä kokemuksia. Koska aiheeseen liittyviä julkaisuja oli rajallisesti, aineisto sisälsi useita julkaisuja samoilta sisällöntuottajilta. Jokainen julkaisu litteroitiin tekstimuotoon analyysin mahdollistamiseksi. Litterointi toteutettiin pääosin sanantarkasti, mutta analyysin kannalta epäolennaiset täytesanat, toistot ja tauot jätettiin pois. Litterointiin sisällytettiin puheen tai kuvatekstin sisältö, mutta audiovisuaaliset elementit rajattiin analyysin ulkopuolelle.

## **4.2 Aineiston analyysi**

Tässä tutkimuksessa aineiston analyysi toteutettiin laadullisen sisällönanalyysin periaatteiden mukaisesti. Sisällönanalyysi on systemaattinen menetelmä dokumenttiaineiston analysointiin, jonka tavoitteena on tuottaa tutkittavasta ilmiöstä tiivistetty ja yleinen kuvaus (Tuomi & Sarajarvi, 2018). Menetelmä soveltuu mediasta nousevien representaatioiden tarkasteluun, sillä sen avulla voidaan jäsentää laajaa aineistoa systemaattisesti ja tunnistaa siitä keskeisiä merkitysrakenteita (Elo & Kyngäs, 2008; Jokinen, Juhila & Suoninen, 2016). Tutkimusote oli deskriptiivinen, eli analyysissa keskityttiin kuvaamaan opettajuuden representaatioita ilman ohjaavaa kannanottoa.

Aineiston analyysi eteni Tuomen ja Sarajärven (2018) esittämän mallin mukaisesti vaiheittain. Analyysin alkuvaiheessa uutis- ja sosiaalisen median aineistoja tarkasteltiin erillisinä kokonaisuuksina, jotta kullekin mediatyypille ominaiset piirteet voitiin tunnistaa. Tässä vaiheessa aineistosta poistettiin kaikki tutkimuskysymysten kannalta epäolennainen sisältö, kuten uutisartikkeleiden taustoitukset, sivuhuomiot ja mainokset sekä sosiaalisen median julkaisuissa esiintyvät aiheeseen liittymättömät osuudet. Koska tutkimuksessa keskityttiin opettajuuden kielellisiin representaatioihin, analyysin ulkopuolelle rajattiin kaikki visuaalinen materiaali, kuten valokuvat, grafiikat ja videokuvan visuaaliset elementit. Sosiaalisen median aineistossa tarkastelu kohdistui julkaisujen kirjalliseen ja puheeksi muutettuun sisältöön. Tämän takia audiovisuaaliset tehokeinot, kuten taustamusiikki ja kuvakulmat, jätettiin analyysin ulkopuolelle.

Analyysin ensimmäisessä vaiheessa aineistoon perehdyttiin kokonaisvaltaisesti lukemalla ja tarkastelemalla sitä huolellisesti. Tämän jälkeen aineistoa koodattiin avoimen koodauksen periaatteiden mukaisesti, jolloin tavoitteena oli tunnistaa opettajuuden representaatioihin liittyviä teemoja ja merkityksiä (Patton, 2002; Elo & Kyngäs, 2008). Aineistosta tunnistettiin ja analysoitiin opettajien työhyvinvointiin liittyviä teemoja aiemman tutkimuskirjallisuuden pohjalta (esim. kuormittavuus, arvostus, työn vaarallisuus). Näitä teemoja etsittiin koodaamalla aineistosta ilmauksia, joissa opettajan työtä kuvattiin näiden näkökulmien kautta. Näitä ilmaisuja jäsennettiin analyysitaulukon avulla. Taulukon ensimmäiseen sarakkeeseen sijoitettiin suorat lainaukset alkuperäisaineistosta.

Seuraavassa vaiheessa aineistoa pelkistettiin (reduktio), jolloin alkuperäisistä ilmauksista muodostettiin tiiviimpiä ja tutkimuskysymyksiä kuvaavia pelkistettyjä ilmauksia (Tuomi & Sarajärvi, 2018; Schreier, 2014). Esimerkiksi aineistosta poimittu ilmaus “Kunta10-tutkimuksessa 2022 yli neljännes luokanopettajista ja yli puolet erityisopettajista kertoi, että oppilaat ovat lyöneet tai potkineet heitä” (Ilta-Sanomat, 1.12.2024) pelkistettiin muotoon “Opettajiin kohdistuu fyysistä väkivaltaa laajasti useissa kaupungeissa”. Pelkistettyjä ilmauksia ryhmiteltiin tämän jälkeen sisällöllisesti samankaltaisten teemojen perusteella (klusterointi), jolloin muodostettiin alaluokkia (Tuomi & Sarajärvi, 2018). Esimerkiksi edellä mainittu ilmaus sijoittui alaluokkaan “Fyysinen väkivalta koulutyössä”. Muodostamisen jälkeen alaluokkia yhdistettiin yläluokiksi (Tuomi & Sarajärvi, 2018). Esimerkiksi alaluokka “Fyysinen

väkivalta koulutyössä” kuului yläluokkaan “Työn vaarallisuus”, ja yläluokat “Työn vaarallisuus” sekä “Työturvallisuuden puute” muodostivat pääluokan ja representaation “Vaaroja kohtaava opettaja”.

Analyysin läpinäkyvyyden varmistamiseksi jokaiselle mediatyypille (Ilta-Sanomat, Yle ja sosiaalinen media) laadittiin omat analyysitaulukot, mikä mahdollisti medioiden välisten erojen ja yhtäläisyyksien systemaattisen tarkastelun. Suorien lainausten perään merkattiin lyhenteet, Ilta-Sanomat (IS), Yleisradio (YLE), TikTok (TT) ja Instagram (IG) sekä julkaisun päivämäärä. Näin oli helpompi muistaa, mistä artikkelista kukin lainaus on peräisin. Lisäksi se on tutkimuksen lukijalle selkeämpää. Sisällönanalyysin tuloksena kuhunkin aineistoon muodostui 4–5 pääluokkaa, jotka tiivistivät opettajuudesta rakentuvia representaatioita. Alla on esimerkkitaulukko aineiston analyysistä (Taulukko 3) ja loput taulukot löytyvät liitteistä kokonaisina. Yksittäinen julkaisu saattoi sisältää useita opettajarepresentaatioita, minkä vuoksi samasta aineistosta poimittiin useita lainauksia eri pääluokkien alle. Näin pyrittiin säilyttämään aineiston moniulotteisuus ja välttämään liiallista yksinkertaistamista. Analyysiprosessin aikana pyrittiin myös tiedostamaan ja minimoimaan tutkijan ennako-oletusten vaikutus, erityisesti oletus opettajuutta koskevan uutisoinnin negatiivisuudesta, jotta analyysi säilyisi mahdollisimman neutraalina.

Taulukko 3. Esimerkki aineiston analyysistä (lopun taulukot löytyvät liitteistä)

Suora lainaus	Pelkistetyt ilmaukset	Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
<p>“Palkkaus on kuitenkin vain yksi asia, sillä ihan oma juttunsa on myös työkuormitus, joka on kasvanut huikaisesti viimeisen kymmenen vuoden aikana.” (IS 3.5.2022)</p> <p>“Olen ollut opettajana yli 20 vuotta. Vanhempien käytös koulua ja opettajia kohtaan on pikkuhiljaa muuttunut negatiiviseen suuntaan muutamien viime vuosien aikana. Jos lapsesta pitää ottaa yhteyttä kotiin oppilaan hölmöilyn takia, saattaa vanhemman vastaus olla vähättelevä,</p>	<p>Työn kuormittavuuden lisääntyminen viime vuosien aikana</p> <p>Vaikeiden vanhempien tuoma lisäkuormitus</p> <p>Opettamisen lisäksi tehtävät työt</p> <p>Palkan ja kuormittavuuden suhde</p>	<p>Työn jatkuva kuormittavuus</p> <p>Työn vaativuus ja korvauksen ristiriita</p>	<p>Työn kuormittavuus ja rasittavuus</p>	<p>Ylikuormittunut opettaja</p>

<p>aggressiivinen ja syyttävä. Suurimmat jaksamiseen liittyvät asiat ovat juuri hankalien vanhempien viestintä ja uusien lomakkeiden/hankkeiden täyttely ja toteuttaminen.” (IS 8.12.2022)</p> <p>“Sen sijaan opetuksen ulkopuoliset työt, kuten oppilaspalaverit ja erilaisten paperien laatiminen ja arviointi, yhteydenpito huoltajiin, sosiaalitoimeen tai hoitotahoon sekä erilaisiin kyselyihin (kuten oppilaiden ADHD-kartoituksiin) vastaaminen eivät vastaa palkkaa. Ne kuormittavat todella paljon.” (IS 5.8.2024)</p>				
--	--	--	--	--

### 4.3 Eettiset ratkaisut

Tutkimuksen aineistona toimii julkisesti saatavilla oleva media-aineisto, joka koostuu iltapäivälehti Iltä-Sanomien uutisartikkeleista, Yleisradion (YLE) tuottamista verkkouutisista sekä sosiaalisen median sisällöistä, erityisesti Instagram ja TikTok-alustalla julkaistuista opettajuuteen liittyvistä videoista ja julkaisuista. Tällaista aineistoa kutsutaan luonnolliseksi aineistoksi, sillä se on syntynyt ilman tutkijan vaikutusta asiaan (Juhila, 2023). Koska tutkimusaineisto on julkista ja vapaasti saatavilla olevaa materiaalia, ei tutkimuksessa ollut lähtökohtaisesti tarpeen toteuttaa aineiston anonymisointia (ks. Vakimo, 2010). Tutkimuksessa kuitenkin pyrittiin käsittelemään aineistoa vastuullisesti ja kunnioittavasti sekä huomioimaan tutkimuksen mahdolliset yhteiskunnalliset vaikutukset (TENK, 2023).

Aineistonkeruussa oli kuitenkin tärkeää noudattaa käyttöoikeuksia ja kunnioittaa tekijänoikeuksia, erityisesti verkkosivustojen ja uutistekstien kirjoittajien osalta. Vaikka kirjoittajilla on keskeinen rooli kielellisten valintojen ja representaatiostrategioiden muodostamisessa, analyysin fokus oli kokonaisvaltaisessa opettajakuvassa, ei yksittäisten toimittajien tai somevaikuttajien

tulkinnoissa. Tästä syystä kirjoittajiin ei viitata nimeltä tai nimimerkiltä uutisartikkeleissa eikä sosiaalisen median julkaisuissa.

Tutkimus nojaa laadullisen, aineistolähtöisen tapaustutkimuksen periaatteisiin ja noudattaa suomalaisen tiedeyhteisön hyväksymiä hyviä tieteellisiä käytäntöjä (TENK, 2023). Tutkimuseettisten käytäntöjen mukaisesti aineiston valinta, käsittely ja analyysi on tehty läpinäkyvästi, perustellen jokainen keskeinen päätös tutkimusprosessin aikana. Aineiston analyysiin on liitetty keskeiset taustatiedot, kuten julkaisupaikka ja -aika. Analyysi on toteutettu niin, että se olisi periaatteessa toistettavissa muiden tutkijoiden toimesta. Lisäksi tulosten tarkastelussa hyödynnetään aiempaa tutkimusta, sekä kotimaista että kansainvälistä teoreettista viitekehystä. Näin johtopäätökset pohjautuvat sekä empiirisiin havaintoihin että aiempaan tieteelliseen tietoon. Tässä tutkimuksessa se on tarkoittanut huolellista perehtymistä aiempaan tutkimukseen, asianmukaista viittaamista sekä lähdeluettelon tarkkaa laatimista.

Lisäksi tutkimusprosessissa on kiinnitetty huomiota tulosten huolelliseen kirjaamiseen ja raportointiin, mikä on keskeinen osa luotettavaa tutkimusta (Kuula, 2015). Hyvän tieteellisen käytännön mukaisesti tutkimuksen toteutuksessa on kunnioitettu tieteellisen työn osapuolia sekä tutkimuksen kohteita. Tutkimuksen toteutuksessa on näillä eri tavoilla pyritty varmistamaan, että tutkimus täyttää tutkimuseettisesti kestävänn toiminnan periaatteet sekä noudattaa hyvän tieteellisen käytännön ohjeistuksia (TENK, 2023).

## 5 Tulokset

Tulokset on jaettu kahteen osaan tutkimuskysymysten mukaisesti. Ensimmäisessä osiossa esitellään tutkimuksessa eri medioissa nousseet opettajakuvat.

Opettajakuvien esittelyn yhteydessä kuvataan myös, millä tavoin nämä representaatiot rakentuvat aineistossa sekä millaisia sanavalintoja medioissa käytetään kuvan vahvistamiseksi. Näin pyritään avaamaan, että millaisia opettajarepresentaatioita aineistosta nousee sekä, miten nämä kuvat tuotetaan.

Ensimmäisessä osiossa nousevat esiin opettajien omat kokemukset sekä medioiden käyttämät kirjoitusmuodot ja kielikuvat. Opettajien itsensä tuottamat sisällöt, erityisesti TikTokissa ja Instagramissa julkaistut postaukset, tuovat aineistoon kokemuksellista ja henkilökohtaista näkökulmaa. Uutismedian artikkeleissa opettajuutta kuvataan virallisemmin ja journalistisemmalla tavalla. Näiden erilaisten ilmaisutapojen avulla muodostuu monipuolinen kuva opettajuudesta ja sen eri puolista. Toisessa osiossa vertaillaan medioiden luomia representaatioita keskenään. Tarkastelun kohteena on, millaisia eroja ja yhtäläisyyksiä löytyy iltapäivälehdessä, julkisen palvelun mediassa sekä sosiaalisen median julkaisualustoilla rakentuvien opettajakuvien välillä. Vertailun avulla pyritään vastaamaan siihen, miten eri medioiden ominaispiirteet ja tavoitteet heijastuvat opettajuuden kuvauksiin ja minkälaisia laajempia merkityksiä nämä representaatiot tuottavat opettajan ammattiin liittyen.

Tulosten yhteydessä esitetään myös suoria otteita aineistosta. Otteiden jälkeen on merkitty, mistä aineistolähteestä esimerkki on peräisin. Eri mediakanavat on merkitty lyhenteillä Ilta-Sanomat (IS), Yleisradio (YLE), TikTok (TT) ja Instagram (IG). Lisäksi jokaisen otteen yhteydessä ilmoitetaan julkaisun ilmestymispäivä. Tämä merkitsemistapa selkeyttää lukijalle, mistä kontekstista kukin esimerkki on peräisin ja mahdollistaa esitettyjen havaintojen seuraamisen aineistoon.

### 5.1 Nousseet opettajakuvat

Aineistosta nousi esiin useita toistuvia opettajarepresentaatioita, jotka rakentuvat eri medioissa osin erilaisin keinoin mutta joiden peruspiirteet olivat yllättävän

samankaltaisia. Kaiken kaikkiaan medioiden välillä oli paljon yhteneväisyyksiä. Niin uutisartikkeleissa kuin sosiaalisen median julkaisuissakin korostui opettajan työn kuormittavuus, mutta samalla myös työn merkityksellisyys ja myönteiset kokemukset. Seuraavissa osioissa kuvataan jokaisessa eri mediassa nousseet opettajakuvat.

### 5.1.1 Iltasanomissa nousseet opettajakuvat

Iltta-Sanomien aineistosta nousi esiin neljä keskeistä opettajakuvaa, ”ylikuormittunut opettaja”, ”vaaroja kohtaava opettaja”, ”aliarvostettu opettaja” sekä ”sitoutunut ja motivoitunut opettaja”. Näiden representaatioiden rakentamisessa hyödynnettiin erityisesti opettajien omia kertomuksia ja lausuntoja. Artikkelien tekstit perustuivat usein opettajien haastatteluihin tai heidän kokemustensa kuvauksiin, jotka tuotiin esiin sellaisinaan osana juttua.

Kuormittuneen opettajan kuva rakentui toistuvasti kertomusten kautta, joissa kuvattiin työn kuormittavuutta, henkisen ja fyysisen jaksamisen heikkenemistä sekä alanvaihdon harkitsemista. Kuormituksen seuraukset esitettiin aineistossa muun muassa opettajien kokemana pahoinvointina, ahdistuksena ja riittämättömyyden tunteina.

Palkkaus on kuitenkin vain yksi asia, sillä ihan oma juttunsa on myös työkuormitus, joka on kasvanut huikaisesti viimeisen kymmenen vuoden aikana. (IS 3.5.2022)

Tässä lainauksessa mainitaan, että työn kuormittavuus on kasvanut viimeisen kymmenen vuoden aikana. Artikkelissa listataan kuormittavuutta lisääviksi tekijöiksi muun muassa kolmiportainen tuki, lomakkeiden täyttämisiä sekä uusi opetussuunnitelma, jonka myötä on tullut lisäksi myös paljon erilaisia hankkeita. Tähän lisätään, että vaikka tehtävät ja vastuu on lisääntynyt se ei näy kuitenkaan opettajan palkassa. Näin rakentuu kuvaa opettajasta, jolla on koko ajan vain enemmän työtehtäviä ja vastuuta, mutta huono palkka. Myös toisessa artikkelissa nousi esiin nämä samat aiheet.

Sen sijaan opetuksen ulkopuoliset työt, kuten oppilaspalaverit ja erilaisten paperien laatiminen ja arviointi, yhteydenpito huoltajiin, sosiaalitoimeen tai hoitotahoon sekä erilaisiin kyselyihin (kuten oppilaiden ADHD-kartoituksiin) vastaaminen eivät vastaa palkkaa. Ne kuormittavat todella paljon. (IS 5.8.2024)

Tässäkin nostossa mainitaan suoraan, että kaikki lisätyöt kuormittavat opettajaa todella paljon eikä töiden lisääntyminen näy palkassa. Lisäksi tässä artikkelissa mainitaan kuormittaviksi lisätöiksi myös oppilaspalaverit, yhteydenpito huoltajiin sekä muihin tahoihin liittyen oppilashuoltoon. Näistä nostoista muodostui alaluokka “työn vaatavuuden ja korvauksen ristiriita” joka yhdistyi yläluokkaan “työn kuormittavuus ja rasittavuus”.

Olen ollut opettajana yli 20 vuotta. Vanhempien käytös koulua ja opettajia kohtaan on pikkuhiljaa muuttunut negatiiviseen suuntaan muutamien viime vuosien aikana. Jos lapsesta pitää ottaa yhteyttä kotiin oppilaan hölmöilyn takia, saattaa vanhemman vastaus olla vähättelevä, aggressiivinen ja syyttävä. Suurimmat jaksamiseen liittyvät asiat ovat juuri hankalien vanhempien viestintä ja uusien lomakkeiden/hankkeiden täyttely ja toteuttaminen. (IS 8.12.2022)

Tässä julkaisussa nostetaan esille, kuinka työssä jaksamista vaikeuttaa hankalat vanhemmat, heidän kanssaan viestiminen sekä uudet lomakkeet ja hankkeet.

Tässäkin nousee esille vahvasti se, kuinka kuormittavaa opettajan työ nykyään on. Näiden nostojen perusteella muodostui pääluokka “ylikuormittunut opettaja”.

Toinen Ilta-Sanomissa esille noussut opettajakuva oli “vaaroja kohtaava opettaja”.

Tämä opettajakuva rakentui artikkelien kautta, joissa korostettiin opettajiin kohdistuvan fyysisen väkivallan laajuutta useissa kaupungeissa. Väkivallan uhkan kuvattiin aiheuttavan opettajille merkittävää psyykkistä kuormitusta, ja joissakin kouluissa kerrottiin ryhdytyn konkreettisiin toimiin, kuten suojavaälineiden hankintaan opettajien turvaksi.

Kunta10-tutkimuksessa 2022 yli neljännes luokanopettajista ja yli puolet erityisopettajista kertoi, että oppilaat ovat lyöneet tai potkineet heitä. Tutkimukseen vastasivat 11 suuren ja keskisuuren kaupungin opettajat. (IS 1.12.2024)

Tutkimuksessa kuvaillaan erilaisia väkivaltaisia tilanteita. Tyttö sanoi opettajalleen tappavansa tämän heti, kun saa puukon käteensä. Poika töni välituntivalvojaa ja sylki tätä kohti. Poika pakeni luokasta ja löi opettajaansa. (IS 7.12.2024)

Näistä artikkeleista nousee esille, miten on tutkimuksista huomattu, kuinka paljon väkivaltaa opettajat kohtaavat kouluissa ympäri Suomen. Nostoissa myös kerrotaan muutamia esimerkkejä, minkälaista väkivaltaa opettajia kohtaan on kohdistunut.

Näiden artikkelien perusteella muodostui alaluokka “fyysinen väkivalta koulutyössä”,

joka yhdistyi yläluokkaan ”työn vaarallisuus”. Muutamissa artikkeleissa mainittiin myös väkivallan uhan aiheuttavan opettajille psyykkistä kuormitusta sekä turvattomuuden kokemusta. Alla olevista esimerkki lainauksista nousi esille, että monet opettajat pelkäävät joutuvansa väkivallan uhriksi itselle tärkeiden oppilaiden toimesta sekä se, minkälaisen väkivallan uhreiksi opettajat ovat joutuneet.

Pelottavimpia ovat 13–15-vuotiaat, jotka uhkaavat väkivallalla. Opettajalle tuo valtavaa psykososiaalista kuormitusta mieltä, onko sillä minulle tärkeällä oppilaalla tänään puukko mukana. (IS 7.12.2024)

Koulussa työskentelevät opettajat kertoivat, että koulussa tapahtuu väkivaltaa, varastelua ja huorittelua päivittäin ja että myös opettajat ovat saaneet osansa väkivallasta. (IS 1.12.2024)

Yhdestä artikkelista nousi hieman erilainen kuva liittyen tähän väkivaltaa ja vaaroja kohtaavan opettajan kuvaan. Tässä artikkelissa kerrottiin, miten Oulun kaupungin kouluissa ja päiväkodeissa on tilattu turvavälineitä koulujen henkilökunnan käyttöön.

Oulun kaupunki tilasi Kalevan mukaan jo aiemmin tänä vuonna turvatakkeja päiväkotien ja koulujen käyttöön. Turvatakit suojaavat henkilökuntaa lyömiseltä sekä puremiselta ja niissä on viiltosuoja. (IS 7.12.2024)

Yhteenvetona voidaan todeta, että vaaroja kohtaavan opettajan kuva rakentui aineistossa opettajien kokemusten ympärille, joissa fyysinen väkivalta, turvattomuuden tunne ja sen aiheuttama kuormitus nousivat vahvasti esiin. Joissakin tapauksissa koulujen arkea kuvattiin myös suojavälineiden ja itsepuolustuskoulutuksen kautta, mikä alleviivasi työn konkreettista vaarallisuutta. Näiden alaluokkien pohjalta muodostui yläluokka työn vaarallisuus, josta muotoutui opettajakuva vaaroja kohtaava opettaja. Tämä representaatio kuvasi opettajaa ammattilaisena, jonka työnkuvaan kuuluu yhä useammin tilanteita, joissa oma fyysinen turvallisuus ja työrauha ovat uhattuna.

Kolmas Ilta-Sanomien artikkelien perusteella noussut opettajakuva oli ”aliarvostettu opettaja”. On kuitenkin mainittava, että muutamissa artikkeleissa, joista nousi enemmän esille pääluokka ”ylikuormittunut opettaja”, oli myös sävytteitä aliarvostuksesta, jonka koettiin olevan yhteydessä opettajan ammatin kuormittavuuteen. Monissa nostoissa mainittiin kuinka erityisesti oppilaiden vanhempien arvostus koulua ja opettajia kohtaan on laskenut ja että miten vaikeaa tämän takia on joidenkin vanhempien kanssa tehdä yhteistyötä. Näistä nostoista

muodostui alaluokka "kodin ja koulun ristiriita". Alla kaksi esimerkkiä tämän alaluokan nostoista:

Yksi juristi-isä oli haastamassa minua oikeuteen jokaisen todistuksen jälkeen, koska ei ollut tyytyväinen lapsensa arvosanoihin opettamassani aineessa. Ärsyttävintä nykyvanhemmissa on ehdottomasti se, ettei nähdä oman lapsen toiminnassa mitään väärää ja syytetään aina opettajaa. (IS 8.12.2022)

Yhdessä palaverissa huudettiin suoraan huutoa päin näköä, jonka johdosta kuraattori keskeytti palaverin. Esihenkilöstäkään ei ollut apua, koska olin aivan järkytyksestä mykkänä ja oli kuulemma varmaa, että vanhempi käy käsiksi. (IS 8.12.2022)

Toinen alaluokka, josta lähdettiin muodostamaan pääluokkaa "aliarvostettu opettaja" toi esille opettajan palkkauksen verrattuna työn määrään ja vaativuuteen. Näistä artikkeleista nousi myös esille, miten monet opettajat ajattelevat, ettei palkka vastaa heidän koulutustasoaan ja on täten vähättelevää heidän ammattitaitoaan kohtaan. Näistä nostoista muodostui alaluokka "taloudellinen tyytymättömyys".

Kuvittelin, että tuplamaisterina palkkani olisi päätä huimaava. Olenhan korkeasti koulutettu ja teen vaativaa työtä. Olen ihan tyytyväinen palkkaani, mutta työn vaativuus ja kuormittavuus kasvavat koko ajan, eikä palkka tule valitettavasti seuraamaan tätä kehitystä. (IS 5.8.2024)

Neljäs ja viimeinen opettajakuva, joka nousi Ilta-Sanomien artikkeleista, oli "sitoutunut ja motivoitunut opettaja". Tässä pääluokassa korostui työn merkityksellisyys oppilaiden kasvun tukemisessa sekä ilo oppilaiden onnistumisista ja kollegoiden tuen tärkeys. Artikkeleista nousi vahvasti esille, miten opettajat välittävät omista oppilaistaan ja haluavat tukea heitä heidän koulutiellään. Tähän opettajakuvaan kuuluvat opettajat haluavat, että jokainen oppilas kokee olevansa arvostettu ja hyviä juuri sellaisina kuin ovat. Nämä erittäin positiivisiksi koetut asiat tekevät työstä merkityksellistä, joka taas kiinnittää enemmän työhön ja tuo lisää motivaatiota. Alla kaksi esimerkkiä nostoista, joiden pohjalta rakentui pääluokka "sitoutunut ja motivoitunut opettaja":

Parasta on ehdottomasti nähdä oppilaissa oppimisen iloa ja aitoja onnistumisia. Yksikään päivä ei ole samanlainen. Oppilaista tulee tärkeitä ja heille toivoo parasta. Ihanaa tässä työssä on myös toimiva ja omaa työtä tukeva työyhteisö. Olen saanut rinnalleni aivan ihania kollegoita ja siitä olen todella kiitollinen. (IS 5.8.2024)

Parasta on se jokapäiväinen elämä oppilaiden kanssa. Yläkoulussa erityisesti näkee, minkälainen huikea kasvu kolmessa vuodessa tapahtuu. Siinä matkassa on hienoa kulkea mukana ja kokea, että tekee merkityksellistä työtä. (IS 5.9.2024)

Yhteenvetona voidaan todeta, että ”sitoutuneen ja motivoituneen opettajan” kuva rakentui Ilta-Sanomien artikkeleissa työn merkityksellisyyden, oppilaiden tukemisen ja kollegiaalisen yhteisön tarjoaman tuen ympärille. Opettajat näyttäytyivät välittävinä ja omistautuneina ammattilaisina, jotka haluavat jokaisen oppilaan tuntevan itsensä arvostetuksi ja hyväksytyksi omana itsenään. Aineistossa korostui myös ilo oppilaiden onnistumisista ja opettajien kokema kiitollisuus siitä, että he saavat olla mukana oppilaidensa kasvussa ja oppimispolulla. Nämä myönteiset ja palkitsevat kokemukset vahvistivat kuvaa opettajasta, joka on sitoutunut työhönsä ja kokee sen motivoivaksi ja merkitykselliseksi osaksi omaa ammatillista identiteettiään.

Ilta-Sanomien aineistosta nousi esiin neljä keskeistä opettajakuvaa, jotka korostivat opettajuuden eri puolia. ”Ylikuormittunut opettaja” rakentui erityisesti kuvauksista, joissa korostuivat työn henkinen ja fyysinen kuormittavuus, pahoinvointi ja jopa alanvaihtoaikeet. ”Vaaroja kohtaava opettaja” näyttäytyi väkivaltaa ja uhkatilanteita kohtaavana ammattilaisena, joka joutui toisinaan turvautumaan suojavälineisiin tai itsepuolustukseen. ”Aliarvostettu opettaja” muodostui puolestaan artikkeleista, joissa kuvattiin opettajiin kohdistuvaa vähättelevää asennetta ja epäasiallista arvostelua, joka horjutti ammatin arvostusta. Näiden rinnalle nousi myös positiivisempi kuva, ”sitoutunut ja motivoitunut opettaja”, joka koki työnsä merkityksellisenä ja arvokkaana etenkin oppilaiden oppimisen, oman kutsumuksen ja työyhteisön tuen näkökulmasta. Nämä neljä opettajakuvaa piirsivät kokonaisuudessaan kuvaa opettajista, joiden työ on sekä haastavaa ja kuormittavaa että samalla syvästi merkityksellistä ja motivoivaa.

### 5.1.2 Yle:n artikkeleissa nousseet opettajakuvat

Ylen artikkelien pohjalta muodostui viisi erilaista opettajakuvaa. Artikkeleista nousi paljon samoja aiheita kuin Ilta-Sanomien artikkeleista ja siksi käytinkin samoja pääluokkia muutamissa kohdissa. Ylen aineistosta nousseita opettajakuvia ovat, ”vaaroja kohtaava opettaja”, ”opettaja vanhempien arvostelun kohteena”, ”ylikuormittunut opettaja”, ”uudistuva opettaja” sekä ”sitoutunut ja motivoitunut opettaja”. Näiden representaatioiden rakentamisessa hyödynnettiin erityisesti

opettajien omia kertomuksia ja lausuntoja. Artikkelien tekstit perustuivat usein opettajien haastatteluihin tai heidän kokemustensa kuvauksiin, jotka tuotiin esiin sellaisinaan osana juttua.

“Vaaroja kohtaavan opettajan” kuva rakentui artikkeleista, joissa korostuivat väkivallan ja uhkatilanteiden yleisyys erityisopetuksessa sekä fyysisen väkivallan aiheuttama tarve itsepuolustukselle ja turvatoimille opetustyössä. Joissakin artikkeleissa kerrottiin, että kouluissa on ryhdytty varautumaan tilanteisiin hankkimalla opettajille turvavarusteita tai järjestämällä koulutusta väkivaltatilanteissa toimimiseen. Aineistosta välittyi näin kuva opettajista, joiden työssä ei ainoastaan opeteta ja ohjata, vaan myös kohdataan fyysisiä uhkia ja joudutaan turvautumaan itsepuolustuksellisiin toimiin. Täten näiden artikkelien aiheiden pohjalta myös Ylen artikkeleista nousi esiin “vaaroja kohtaava opettaja”.

Opettajien ja koulunkäynninohjaajien työssään kokema väkivalta lisääntyy. Koululuokissa uhataan väkivallalla, heitellään tavaroita, lyödään, potkitaan, purraan ja syljeskellään. (YLE 25.3.2024)

Janne Ahonen toteaa, että opettajat ja ohjaajat ovat ammattinsa ja koulutuksensa puolesta taitavia hallitsemaan ryhmiä ja ratkomaan ongelmia keskustelemalla, mutta fyysisiin rauhoittamiskeinoihin he tarvitsevat harjoitusta. (YLE 25.3.2024)

Toinen opettajakuva, joka muodostui, oli “opettaja vanhempien arvostelun kohteena”. Monissa artikkeleissa nousi esille, kuinka vanhemmat käyttäytyvät opettajia kohtaan kontrolloivasti, epäkunnioittavasti ja jopa väkivaltaisesti. Vanhempien kommentit ja käytös aiheuttaa uupumusta, alanvaihtoaikkeitä sekä lisää turvattomuuden tunnetta. Opettajiin kohdistuva arvostelu on usein henkilökohtaista ja asiatonta, ja lisäksi koko opettajakuntaa leimaavat yleistykset kyseenalaistavat ammatin motiiveja ja arvoa. “Opettaja vanhempien arvostelun kohteena” kuvaa tätä pääluokkaa hyvin, sillä nämä opettajat joutuivat koko ajan pelkäämään huoltajien yhteydenottoja eikä omaa työtään saanut tehdä enää rauhassa tai turvassa. Näitä opettajia nimitellään ja syytellään viesteillä sekä kasvotusten oppilaiden vanhempien toimesta.

Huoltajien epäasiallinen käytös on yleistynyt niin, ettei yhteydenottojen välillä välttämättä ehdi palautumaan edellisestä. Tietynlainen lisääntynyt henkinen turvattomuuden kokemus on nykyään oikeastaan aina läsnä tässä työssä. Näin ei ollut kymmenen vuotta sitten. (YLE 2.10.2023)

Vanhempien syytökset on yksi syy, miksi tämä on viimeinen lukuvuoteni opettajana. Ne menevät ihon alle. Siinä kyseenalaistetaan opettaja. Tunnen itseni voimattomaksi ja turvattomaksi, koska takaisin en voi sanoa. (YLE 2.10.2023)

Yhteenvetona voidaan todeta, että ”opettaja vanhempien arvostelun kohteena” -opettajakuva rakentui aineistosta esiin nousseista teemoista, joissa korostuivat vanhempien kyseenalaistava ja uhkaava käytös, sosiaalinen kuormitus ja ristiriidat kodin ja koulun välillä, persoonaan kohdistuva arvostelu sekä yleistävä ja leimaava kritiikki opettajuudesta. Näistä alaluokista muodostui yläluokka vanhempien arvostuksen ja yhteistyön puute, joka tiivistää opettajien kokemuksen siitä, että kodin ja koulun yhteistyö ei aina toteudu rakentavasti. Tämä opettajakuva on monin tavoin samankaltainen Ilta-Sanomien aineistosta nousseen aliarvostetun opettajan kanssa, mutta erottuu siinä, että Ylen artikkeleissa opettajien kokema arvostelu kytkeytyi erityisesti juuri vanhempien toimintaan ja heidän suhtautumiseensa opettajiin.

Kolmantena Ylen aineistosta nousi esiin ”ylikuormittuneen opettajan” kuva. Tämä representaatio ei korostunut yhtä vahvasti kuin Ilta-Sanomien aineistossa, mutta sen teemat olivat silti selvästi tunnistettavissa. Artikkeleissa tuotiin esiin, että työpaineet ovat edelleen yleisiä erityisesti varhaiskasvatuksessa ja alakouluissa, vaikka ne olivatkin hieman laskeneet aiemmista vuosista. Lisäksi esiin nousi sukupolvien välinen ero työkyvyn kokemuksessa: nuoremmat opettajat raportoivat työkykynsä olevan heikompi kuin vanhemmat kollegansa, ja osa kertoi kärsivänsä masennus- tai ahdistusoireista. Näiden viestien kautta rakentui kuva opettajista, joiden työ kuormittaa henkisesti ja joiden jaksaminen on osin koetuksella.

Jo opiskeluaikana oli puhetta, että ensimmäinen vuosi on aina rankka eli ei se yllättänyt. Mutta kyllä vastuu pääsi yllättämään, kun siirryin opiskelijasta opettajaksi. Myös riittämättömyyden tunne, kun tehtävälisteri ei koskaan tyhjene. (YLE 9.8.2023)

Esimerkiksi alle 30-vuotiaista vastanneista joka neljäs koki masennus- tai ahdistusoireilua tai molempia. (YLE 10.12.2024)

Yhteenvetona ”ylikuormittunut opettaja” -opettajakuva rakentui aineistosta esiin nousseista teemoista, joissa korostuivat jatkuvat työpaineet opetuslalla sekä nuorten opettajien heikentynyt työkyky ja jaksaminen. Näistä alaluokista muodostui yläluokka työn kuormittavuus ja rasittavuus, joka tiivistää sen, miten opettajan työ näyttäytyi henkisesti ja fyysisesti raskaana sekä pitkäkestoisesti kuormittavana.

Tämä opettajakuva on monin tavoin samankaltainen Ilta-Sanomien aineistosta nousseen ylikuormittuneen opettajan kanssa, mutta Ylen artikkeleissa painopiste oli erityisesti työkyvyn eroissa eri ikäryhmien välillä sekä siinä, miten kuormittavuus näkyi nuorempien opettajien jaksamisen heikkenemisenä ja psyykkisenä oireiluna.

Neljäs Ylen aineistosta noussut opettajakuva oli “uudistuva opettaja”, joka erottui selvästi kolmesta aiemmasta. Tämä representaatio kuvasi opettajia teknologisesti luovina ja opetustyötään innovoivina toimijoina. Vaikka kuva nousi esiin vain yhdessä artikkelissa, se nähtiin aineiston kannalta merkityksellisenä ja otettiin mukaan, sillä se toi esille opetustyön kehittämistä ja muutosvalmiutta korostavan näkökulman.

Ideointia, visualisointia, kääntämistä – tekoäly on monipuolinen apu opetuksessa. (YLE 22.4.2024)

Artikkelissa nostettiin esiin monia erilaisia tapoja, miten opettajat hyödyntävät tekoälyä työssään, mikä oli aiheen kannalta merkittävää, koska se havainnollisti opettajien kykyä mukautua uusiin teknologisiin vaatimuksiin, hyödyntää innovatiivisia ratkaisuja opetuksen suunnittelussa ja vastata siten muuttuvan koulumaailman tarpeisiin. Näistä nousi esiin pääluokka “ammattillinen kehitys”, josta muotoutui tätä luokkaa hyvin kuvaava opettajakuva “uudistuva opettaja”.

Viides aineistosta esiin noussut opettajakuva oli “sitoutunut ja motivoitunut opettaja”. Tämä representaatio rakentui erityisesti kutsumuksen, itsensä toteuttamisen ja työn merkityksellisyyden teemoista. Opettajan nähtiin kokevan työnsä tärkeänä ennen kaikkea oppimisen tukemisen ja lasten ja nuorten kehityksen mahdollistamisen kautta. Lisäksi korostui työn yhteisöllisyys: kollegiaalinen tuki ja toimiva työyhteisö koettiin keskeisinä voimavaroina, jotka vahvistavat jaksamista ja lisäävät työn mielekkyyttä. Sitoutuneen opettajan kuvaan liittyi myös vastuun ja pedagogisen vapauden yhdistelmä. Vaikka työ on vaativaa, se tarjoaa mahdollisuuden toteuttaa opetusta omannäköisesti ja kehittää uusia ratkaisuja opetustyöhön.

Kyllä minä koen, että tämä on minun kutsumusammattini. Koen sen sillä lailla merkitykselliseksi, että saa vaikuttaa siihen, miten lapset oppivat ja saavat taitoja tähän elämääns. Tässä saa toteuttaa itseään ja tehdä omannäköistä opetusta. (YLE 9.8.2023)

OAJ:n kyselyyn vastanneista noin 90 prosenttia mainitsi tärkeimpänä työn yhteisöllisyyden sekä itse jakamansa ja muilta saamansa kollegiaalisen tuen. (YLE 9.8.2023)

Aineiston perusteella “sitoutunut ja motivoitunut opettaja” saa työnsä merkityksellisyyden kokemuksia itsensä toteuttamisesta sekä mahdollisuudesta vaikuttaa oppilaiden oppimiseen ja kasvuun. Työyhteisön ja kollegiaalisen tuen tarjoamat voimavarat vahvistavat opettajan jaksamista ja ammatillista motivaatiota, ja pedagoginen vapaus puolestaan mahdollistaa opetuksen suunnittelun omien vahvuuksien ja kiinnostusten pohjalta. Näiden tekijöiden pohjalta muodostui yläluokka “ammatillinen identiteetti ja työhyvinvointi”, josta muotoutui hyvin pääluokkaa kuvaava opettajakuva “sitoutunut ja motivoitunut opettaja”.

Ylen aineistosta nousi esiin viisi erilaista opettajakuvaa, jotka yhdessä muodostavat moniulotteisen kuvan opettajuudesta. “Vaaroja kohtaava opettaja” näyttäytyi artikkeleissa väkivallan ja uhkatilanteiden arjessaan kohtaavana ammattilaisena, jonka työssä turvallisuuskysymykset ovat jatkuvasti läsnä. “Opettaja vanhempien arvostelun kohteena” puolestaan rakentui kuvauksista, joissa korostui opettajiin kohdistuva henkilökohtainen ja koko ammattikuntaa leimaava arvostelun kohteeksi joutuminen. Kolmantena esiin nousi “ylikuormittunut opettaja”, jonka kuva pohjautui työpaineiden ja heikentyneen työkyvyn esiin nostamiseen, erityisesti nuorempien opettajien kohdalla. Näiden rinnalle nousi myös “uudistuva opettaja”, joka kuvasi opettajia teknologisesti luovina ja opetustyötään innovoivina toimijoina. Lopuksi aineistosta hahmottui “sitoutunut ja motivoitunut opettaja”, jonka ammatillinen identiteetti rakentui työn merkityksellisyyden, kollegiaalisen tuen ja pedagogisen vapauden varaan. Yhdessä nämä viisi opettajakuvaa piirtävät kokonaiskuvan opettajan työstä, jossa yhdistyvät sekä uhkat ja kuormittavuus että ammatillinen sitoutuneisuus ja halu kehittyä.

### 5.1.3 Sosiaalisessa mediassa nousseet opettajakuvat

Sosiaalisen median aineistosta nousi esiin neljä opettajakuvaa, jotka toivat tutkimukseen ajankohtaisen ja osin uudenlaisen näkökulman opettajuuden representaatioihin. Nämä opettajakuvat olivat, “ylikuormittunut opettaja”, “aliarvostettu opettaja”, “sitoutunut ja motivoitunut opettaja” sekä “uudistuva opettaja”. Sosiaalisessa mediassakin nousi hyvin samankaltaisia aiheita kuin Ilta-Sanomissa sekä Ylen artikkeleissa. Siksi monissa pääluokissa päädyttiin käyttämään jo tuttuja opettajakuvia. Sosiaalisen median aineisto oli tutkimukselle merkittävä, sillä se toi mukaan opettajien omia ääniä ja arjen kuvauksia, jotka välittyvät välittömästi laajalle

yleisölle ja vaikuttavat siten opettajuudesta muodostuviin mielikuviin. Lisäksi sosiaalisen median tarkastelu toi tutkimukseen ajankohtaisuutta ja tuoretta näkökulmaa, sillä opettajien itse tuottamaa someaineistoa ei ole vielä laajasti tutkittu akateemisessa kontekstissa.

Ensimmäinen ja hyvin monessa julkaisussa esille tullut opettajakuva oli ”ylikuormittunut opettaja”. Ylikuormittuneen opettajan kuva nousi aineistosta vahvasti esiin ja rakentui useista toisiinsa kytkeytyvistä teemoista. Opettajan työ kuvattiin kuormittavana ja aliarvostettuna, jossa vastuu ja palkkio olivat jatkuvassa epäsuhdassa. Aineistossa nousi esiin myös toiveita koulutuksen rahoituksen ja tuen parantamisesta, sillä riittämättömät resurssit ja henkilöstöpula lisäsivät työmäärää ja kuormittavuutta entisestään. Opettajuuden vaativuutta korosti lisäksi jatkuva emotionaalinen säätely, opettajien odotettiin kykenevän kohtaamaan oppilaiden tunnekuormaa kiireen ja vajaan henkilöstön aiheuttamien paineiden keskellä. Kuormittavuuden ulottuvuus liittyi myös päätöksenteon määrään, ei niinkään yksittäisten päätösten suuruuteen, vaan jatkuvaan tarpeeseen tehdä lukemattomia valintoja päivän aikana. Näiden elementtien kautta rakentui kuva opettajista, joiden työ on henkisesti ja fyysisesti uuvuttavaa, ja jotka toimivat usein riittämättömien resurssien varassa.

Miinuspuolet: aistiärsykkeet (meteli, häslinki ja stressin tunne), työn kuormitus ja tärkeys ei vastaa palkkaa, työn sirpaleisuus ja yllättävät muutokset, resurssipula, joka näkyy siinä, että ei ole riittävästi rahaa oppimateriaaleihin tai koulun aikuisiin, vastuualueiden kasvaminen myös omaa koulutusta vastaamattomiin asioihin, huoli oppilaista erinäisistä syistä, yleinen arvostus koulua ja opettajia kohtaan heikentynyt. (TT 11.4.2024)

Opettaja, ei ihme, jos koet olevasi työpäivän jälkeen väsynyt. Ehdit kohdata yhden päivän aikana valtavan määrän tarpeita, haluja, reaktioita ja tunteita. Itse kaikkeen lempeästi ja tyyneydellä vastaten. Ei ole helppoa kohdata näin paljon tunnereaktioita päivittäin. Kaiken lisäksi moni kokee painetta kiireestä ja työskentelee vajaamiehityksellä. (IG 10.9.2023)

”Ylikuormittunut opettaja” joutuu kantamaan työn kuormitusta epäsuhtaisen vastuun ja riittämättömien resurssien keskellä, selviytymään rahoituksen ja tukitoimien puutteista, säätelämään jatkuvaa emotionaalista kuormaa oppilaiden tunne-elämän kohtaamisissa sekä hallitsemaan kognitiivista kuormitusta, joka syntyy päivittäisestä päätöksenteon rasittavuudesta. Tässä nousi myös eri tavalla esille yhteiskunnan

rakenteelliset ongelmat sekä rahoituksen ja resurssien riittämättömyys, sekä sen vaikutus opettajan työhön.

Tyhjästä on paha nyhjästä, joten valitut poliitikot, opettajana mä pyydän, että näytätte arvostavanne koulutusta konkreettisesti tekemällä sellaisia päätöksiä, jotka tekee opettajan työn onnistuneesta tekemisestä mahdollista. Se tarkoittaa riittävää määrärahaa oppikirjoihin, ryhmäkokojen maksimilinjausta ja tuen uudistuksen rahoituksen riittävyden varmistamista. (TT 14.4.2025)

“Ylikuormittuneen opettajan” kuva rakentui aineistossa toistuvasti työn liiallisen kuormittavuuden, vastuun ja palkkion epäsuhtaan sekä resurssien riittämättömyyden ympärille. Kuvaa vahvistivat opettajien kertomukset henkisestä ja emotionaalista kuormasta, jota lisäsivät oppilaiden moninaisten tarpeiden kohtaaminen ja päivittäisen päätöksenteon rasittavuus. Lisäksi aineistossa korostui yhteiskunnallisten rakenteiden merkitys. Esimerkiksi rahoituksen puutteet, resurssivaje ja poliittisten päätösten seuraukset nähtiin tekijöinä, jotka syvensivät opettajien kokemaa ylikuormittumista. Näiden elementtien kautta muodostui kokonaiskuva opettajasta, joka sinnittelee kasvavien vaatimusten ja riittämättömien tukitoimien ristipaineessa.

Toinen sosiaalisessa mediassa esille noussut opettajakuva oli “aliarvostettu opettaja”. Tämä opettajakuva nousi aineistosta toistuvasti esiin ja rakentui erityisesti työn vähättelyn ja arvostuksen puutteen ympärille. Aineistossa korostui myös laajempi yhteiskunnallinen näkökulma, jossa opettajien työ nähtiin vaativana ja tärkeänä, mutta sen todellista merkitystä ei aina ymmärretty tai arvostettu. Opettajan työtä vähäteltiin niin yksittäisten kommenttien kuin yhteiskunnan asenteiden kautta. Näiden teemojen kautta rakentui kuva opettajasta, jonka ammatillista osaamista ja työn merkitystä ei tunnusteta täysimääräisesti, vaikka työ itsessään on keskeinen osa yhteiskunnan ja lasten tulevaisuuden rakentamista.

Toivon, että meidän yhteiskunta ymmärtää myös jatkossa koulujen ja koulutuksen arvon ja tärkeyden. (TT 11.4.2024)

Itseä rasittaa kuulla ihmisten väitöksiä siitä että opettajien duuni olis muka helppoa hommaa. News flash: ei tää oo mitään helppoo hommaa ja tällä työllä on niin valtavan iso merkitys ja vaikutus lapsiin ja nuoriin ettei tätä voi ns. “läpsyttelämällä” lähteä tekemään. (TT 30.5.2025)

“Aliarvostetun opettajan” ammatinvalintaa kyseenalaistetaan ja heidän tunnollisuutensa kuvattiin usein kääntyvän heitä itseään vastaan, sillä lisätyö ja huolellinen opetuksen suunnittelu eivät näy palkassa, mikä vahvisti kokemusta työn arvon ja palkkion epäsuhdasta. Julkaisuissa pohdittiin, että harvan lääkärin uravalintaa tuntemattomat ihmiset lähtevät kyseenalaistamaan, mutta opettajille se on arkipäivää.

Et sitten helpompaa työtä keksiny, sulla on varmaan aika matala palkkakin, oisit varmaan päässy opiskelee jotain muutakin, miks haluat opettaa kaikista vaikeimpia oppilaita. (TT 17.4.2025)

Haastavaa opettajien palkkauksesta tekee sen et saman rahan saa tekemällä minimimäärän töitä ja toisaalta tekemällä super tunnollisesti töitä, eli opetuksen huolellisesta suunnittelusta tms ei makseta mitään ylimääräistä. Liika tunnollisuus on usein opettajien “ammattisairaus” eli tehdään hulluna töitä vaikka palkka pysyy samana ja näin ollen poltetaan itseään loppuun. (TT 3.12.2022)

Yhteenvetona voidaan todeta, että “aliarvostetun opettajan” kuva rakentui aineistossa erityisesti palkkauksen riittämättömyyden, työn vähättelyn ja ammatin arvon kyseenalaistamisen ympärille. Kuvaa vahvasti ristiriita sen välillä, että tunnollisuus ja ylimääräinen työpanos eivät näy palkassa tai arvostuksessa, mikä johti kokemuksiin epäsuhdasta työn tärkeyden ja sen palkitsemisen välillä. Lisäksi aineistossa korostui kokemus siitä, ettei yhteiskunta täysin ymmärrä koulun ja koulutuksen merkitystä, ja että opettajan työn todellista vaativuutta aliarvioidaan. Näiden elementtien kautta muodostui kokonaiskuva opettajasta, jonka ammattia vähätellään ja jonka arvostus jää usein työn todelliseen merkitykseen nähden riittämättömäksi.

Kolmannen opettajakuvan, “sitoutunut ja motivoitunut opettaja”, teemat nousivat aineistosta esiin vahvasti myönteisessä valossa ja kuvasi opettajuutta työn merkityksellisyyden ja ilon näkökulmasta. Opettajan työ näyttäytyi oppilaiden kanssa koettujen merkityksellisten hetkien, onnistumisten ja vuorovaikutuksen vahvistumisena. Erityisesti korostui luottamuksen rakentuminen oppilaiden kanssa sekä kiitollisuus ja arvostus, jota opettajat kokivat suhteessa oppilaisiinsa ja kollegoihinsa. Aineistossa tuotiin esille myös opetustyön monipuolisuus ja mahdollisuus luovuuteen, sillä opettajilla oli vapaus kokeilla uusia asioita ja toteuttaa opetustaan omannäköisesti.

Oon etuoikeutettu, et oon saanut tutustua ja opettaa kyseisiä nuoria ja kaikkia jo jatko-opinnoissa olevia nuoria. Kaikki mun nykyiset ja aiemmat oppilaat on aivan kultaa. (TT 2.6.2024)

Mun mielestä vaihtelevuuden lisäksi opetyössä parasta on myös sen vapaus. Kunhan ops kulkee mukana, voi tehdä työstään hyvin paljon omannäköistä. Aina voi kokeilla ja testata uusia juttuja. (IG 12.1.2024)

“Sitoutunut ja motivoitunut opettaja” on aidosti iloinen oppilaidensa onnistumisista sekä uusista koulussa opituista taidoista. Tämä opettajakuva arvostaa työn vapautta ja luovuutta sekä käyttää omia vahvuuksiaan työssään, joka tekee siitä ihan eri tavalla merkityksellistä. Sitoutuneella ja motivoituneella opettajalla on töissä hauskaa hyvien työkavereiden kanssa. He välittävät oppilaistaan ja näiden hyvinvoinnista.

Parasta opettajan työssä on taas kiinnostamattomuuden vastakohta eli oppimisen ilo! On ihana nähdä, kun lapsi tai nuori oppii uutta ja innostuu uuden oppimisesta sekä uusista taidoistaan. (IG 19.2.2025)

Työn plussat ja miinukset. Plussat: työn merkityksellisyys, tuntuu että tekee tärkeää työtä, oppilaat ja vuorovaikutus heidän kanssaan, ihanat työkaverit, luovuuden ja omien vahvuuksien käyttö, vaihtelevat päivät, kaikki kivat spessupäivät esim. Liikuntapäivät ja retket, pitkät lomat, kivojen oppimiskokonaisuuksien luominen ja tehtävistä innostuminen, vapaus tehdä työtä omannäköisesti, tykkään paljon mun opetettavista aineista, töissä on aidosti hauskaa. (TT 11.4.2024)

Yhteenvetona voidaan todeta, että “sitoutuneen ja motivoituneen opettajan” kuva rakentui työn merkityksellisyyden, oppimisen onnistumisista saadun ilon sekä vuorovaikutuksen ja yhteisöllisyyden kokemusten ympärille. Näitä täydensivät opetustyön vapaus ja luovuuden mahdollisuudet, jotka vahvistivat opettajien sitoutumista ja ammatillista identiteettiä. Näiden elementtien kautta muodostui kokonaiskuva opettajasta, joka kokee työnsä palkitsevaksi ja merkitykselliseksi sekä haluaa kehittää itseään ja opetustaan oppilaidensa parhaaksi.

Sosiaalisesta mediasta nousi esiin kaiken kaikkiaan kolme suurempaa opettajakuvaa sekä vähemmän mainintoja saanut “uudistuva opettaja”. “Ylikuormittunut opettaja” kuvattiin erityisesti työpäivien kuormittavuuden, jatkuvien päätösten tekemisen ja riittämättömien resurssien kautta. “Aliarvostettu opettaja” puolestaan rakentui julkaisuista, joissa opettajiin kohdistui vähätteleviä kommentteja, stereotyyppisiä oletuksia ja vääristyneitä käsityksiä työn helppoudesta. Näiden rinnalle nousi “sitoutunut ja motivoitunut opettaja”, jonka kuva korostui julkaisuissa, joissa painottuivat työn merkityksellisyys, oppilaiden oppimisen tukeminen sekä työyhteisön

ja kollegiaalisen tuen merkitys. Lisäksi aineistosta hahmottui uudistuva opettaja, joka edusti luovuutta, omannäköisen opetuksen rakentamista sekä kokeilunhalua ja joustavuutta opetustyössä. Tämä kuitenkin mainittiin vain kerran ja sen takia siitä ei kirjoitettu omaa kappalettaan.

## 5.2 Opettajakuvien vertailu medioittain

Eri medioissa esiin nousseita opettajakuvia vertaillen huomataan sekä yhtymäkohtia että selviä eroja. Kaikissa aineistoissa, Ilta-Sanomissa, Ylen uutisoinnissa sekä sosiaalisen median opettajapuheessa, toistuu vahvasti opettajan työn kuormittavuus. Työmäärän ja palkkauksen epäsuhta, resurssipula ja työn henkinen rasittavuus nousevat keskeisiksi sisällöiksi. Tämä luo kuvan ylikuormittuneesta opettajasta, jonka ääni kuuluu niin uutisten haastatteluissa kuin opettajien itsensä tuottamassa some-sisällössä. Sisällönanalyysin kautta voidaan todeta, että tämä pääluokka toistuu kaikissa medioissa, mutta diskurssien tasolla painotukset vaihtelevat. Lehdissä kuormittavuus liitetään usein yhteiskunnallisiin rakenteisiin (kuntien resurssit, hallinnollinen työ), kun taas somessa kertomus saa henkilökohtaisemman ja emotionaalisemman sävyn (uupumus, päätöksenteon määrä ja tunnekuorma).

Toinen yhtäläinen piirre on opettajan aliarvostus, joka näkyy erityisesti vanhempien käytöksestä kertovissa uutisissa sekä somessa. Ilta-Sanomien ja Ylen tuovat esiin kodin ja koulun väliset ristiriidat sekä opettajan aseman kyseenalaistamisen, kun taas somessa opettajat itse jakavat kokemuksia työnsä vähättelystä ja ammatin arvon kyseenalaistamisesta. Lisäksi molemmissa medioissa painottuu ulkoapäin opettajiin kohdistuva arvostuksen puute, esimerkiksi vanhempien tai ihan tuntemattomien kritiikki.

Eroavaisuuksia medioiden välillä löytyy erityisesti positiivisen opettajakuvan rakentumisessa. Sosiaalinen media korostaa vahvasti työn palkitsevuutta, merkityksellisyyttä ja oppilaiden kanssa koettua iloa. Samansuuntaisia sävyjä esiintyy myös Ilta-Sanomissa ja Ylen artikkeleissa, mutta huomattavasti vähemmän ja usein ongelmakeskeisen diskurssin varjossa. Näin ollen opettajuudesta rakentuu kaksijakoinen representaatio. Opettaja kuvataan kriisiytyneenä, kuormittuneena ja aliarvostettuna ammattilaisena, mutta toisaalta myös työnsä merkityksellisyyteen sitoutuneena ja motivoituneena kasvattajana. Lisäksi Yle ja some nostavat esiin

opettajan uudistuvan roolin, esimerkiksi teknologian hyödyntämisen opetuksessa ja pedagogisen vapauden mahdollisuudet, kun taas Ilta-Sanomien aineistossa tämä puoli jää vähemmälle. Medioita vertaillaessa voidaan nähdä myös, että eri medioiden kieli luo erilaista painoarvoa. Uutismedia tuottaa kriisipuhetta ja huolta työn arjesta. Sosiaalinen media taas tuo rinnalle myös vastakkaisen näkökulman, joka vahvistaa opettajan ammatillista identiteettiä ja kokemusta työn arvokkuudesta. Pohdinta osiossa tarkastellaan vielä tarkemmin, mistä nämä eroavaisuudet eri medioiden välillä saattaisivat johtua.

## 6 Pohdinta

Tämän tutkimuksen tavoitteena oli tarkastella, millaisia representaatioita opettajan ammatista rakentuu eri medioissa ja vertailla eri medioiden tuottamia opettajakuvia. Tulokset osoittivat, että medioiden välillä on sekä yhtäläisyyksiä että eroja opettajista tuotetuissa mielikuvissa, ja erityisesti uutisoinnin kielteinen sävy vastasi aiempia tutkimushavaintoja.

Tutkimusprosessin alussa oletuksena oli, että aineistosta nousee esiin pääasiassa yksi, negatiivinen ja uupumusta korostava opettajakuva. Analyysin myötä kuitenkin kävi ilmi, että opettajuudesta rakentuu useita rinnakkaisia representaatioita. Vaikka ylikuormittuneen opettajan kuva oli hallitseva lähes kaikissa medioissa, sen rinnalla esiintyi myös myönteisempiä representaatioita, joissa korostuivat sitoutuneisuus, työn merkityksellisyys ja ammatillinen ylpeys. Erityisesti sosiaalisessa mediassa nämä positiivisemmat kuvaukset nousivat esiin. Tämä liittyy siihen, että opettajat itse tuottavat sisältöä omasta työstään. Näin opettajakuva näyttäytyi monikerroksisena ja sisälsi sekä kriittisiä piirteitä että arvostusta vahvistavia piirteitä.

Teoreettisen viitekehyksen ja aineiston perusteella voidaan todeta, ettei representaatiota voida pitää neutraaleina. Median valinnat, kuten otsikointi, näkökulmat ja puheenvuorojen jakautuminen, vaikuttavat siihen, millainen todellisuus yleisölle rakentuu. Erityisesti iltapäivälehtien sensaationhakuisuus ohjaa opettajuudesta tuotettuja kertomuksia. Sosiaalisen median sisällyttäminen tutkimukseen toi tarkasteluun ajankohtaisen näkökulman. Lisäksi se mahdollisti opettajien oman äänen esiin tuomisen ja tarjosi vastapainoa valtamedian representaatioille.

Tulokset osoittivat, että erityisesti se, kenelle puheenvuoro annetaan, on keskeistä opettajarepresentaatioiden rakentumisessa. Opettajien oma ääni tuottaa usein monipuolisemman ja realistisemman kuvan ammatista kuin ulkopuolisten toimijoiden esitykset.

### 6.1 Opettajuuden kaksijakoinen kuva

Aineiston perusteella opettajuus näyttäytyi samanaikaisesti sekä kuormittavana että merkityksellisenä ammattina. Kaikissa tarkastelluissa medioissa toistui kuva ylikuormittuneesta opettajasta, jota kuvasivat kasvava työmäärä, paperitöiden

lisääntyminen ja resurssien riittämättömyys. Tämä tulos tukee aikaisempia havaintoja opettajan työn monimutkaistumisesta ja emotionaaliseen kuormittavuudesta (ks. Punakallio & Dervin, 2015; Heikkinen ym., 2015). Samanaikaisesti niin uutis- kuin sosiaalisen median aineistoissa esiintyi myös sitoutuneen ja motivoituneen opettajan representaatio, jossa työ nähtiin kutsumuksellisenä ja palkitsevana. Tämä ristiriitainen kaksoiskuva heijastaa laajempaa yhteiskunnallista keskustelua opettajuuden murroksesta (Luukkainen, 2005).

Tutkimuksessa huomattiin, että kaikista medioista nousi esiin hyvin samankaltaisia teemoja. Tämä viittaa siihen, että opettajuuteen liittyvät haasteet ja ilmiöt ovat yhteiskunnallisesti laajalti tunnistettuja riippumatta siitä, millä alustalla niistä keskustellaan. Voidaan todeta, että opettajan työn kuormittavuus, arvostuksen puute sekä toisaalta työn merkityksellisyys ovat laajasti koettuja ilmiöitä, eivät pelkästään yksittäisten medioiden tuottamia mielikuvia tai yksittäisten opettajien kokemuksiin perustuvia havaintoja. Medioiden väliset samankaltaisuudet vahvistavat käsitystä siitä, että opettajuuden representaatioiden taustalla vaikuttavat yhteiset kulttuuriset ja rakenteelliset tekijät ja ne muovaavat ammattikunnan julkista kuvaa.

Tutkimuksen tulokset ovat monilta osin linjassa aiemman tutkimuksen kanssa, jossa opettajan työn kuormittavuus ja työhyvinvointiin liittyvät haasteet nousevat keskeisiksi teemoiksi. Tässä tutkimuksessa erityisesti ylikuormittuneen opettajan representaatio oli vahvasti läsnä kaikissa tarkastelluissa medioissa. Opettajien työ kuvattiin usein vaativana, kiireisenä ja emotionaalisesti kuormittavana. Samankaltaisia havaintoja on esitetty myös aiemmassa tutkimuksessa, jossa opettajan työn on todettu olevan monin tavoin vaativaa ja kuormittavaa (Woloshyn ym., 2023). Lisäksi opettajien korkean stressin ja uupumuksen on todettu heikentävän työhyvinvointia ja lisäävän työperäisen uupumuksen riskiä (Adams ym., 2020). Näin ollen tämän tutkimuksen tulokset tukevat käsitystä siitä, että opettajien työhyvinvointi on keskeinen tekijä sekä opettajien jaksamisen että koulu yhteisön toimivuuden kannalta.

Tutkimuksen tuloksissa esiin noussut ylikuormittuneen opettajan kuva liittyi erityisesti työn määrän kasvuun, kirjaamiseen liittyvien tehtävien lisääntymiseen sekä resurssien riittämättömyyteen. Nämä havainnot vastaavat aiempia tutkimustuloksia, joiden mukaan opettajien kokemia stressiä lisäävät muun muassa suuri työmäärä, rajalliset resurssit sekä hallinnollisen työn lisääntyminen (Haydon, Leko & Stevens,

2018; McGrath & Huntington, 2007). Myös kirjaamiseen, arviointiin sekä oppilaiden ja huoltajien kanssa käytäviin vuorovaikutustilanteisiin liittyvän kuormituksen on todettu lisäävän opettajien työperäistä stressiä (Prilleltensky, Neff & Bessell, 2016). Näin ollen tutkimuksen tuloksissa esiin nousut kuva opettajien kuormittuneisuudesta voidaan nähdä osana laajempaa kehitystä, jossa opettajan työn vaatimukset ovat viime vuosina lisääntyneet.

Aineistossa nousi esiin myös aliarvostetun opettajan representaatio, jossa opettajien koettiin saavan osakseen vähättelyä ja kritiikkiä sekä yhteiskunnan että yksittäisten toimijoiden taholta. Tämä havainto on yhteneväinen OAJ:n (2023) tutkimuksen kanssa, jonka mukaan vain pieni osa opettajista kokee työnsä olevan yhteiskunnassa arvostettua. Lisäksi oppilaiden ja huoltajien kanssa syntyvät ristiriitatilanteet voivat lisätä opettajien kokemaa kuormitusta ja heikentää työssä jaksamista (Lämsä & Karhuniemi, 2013). Samansuuntaisia havaintoja on esitetty Kaupin ja Pörhölän (2010) tutkimuksessa, jossa opettajiin kohdistuvan sanallisen ja sosiaalisen häirinnän todettiin olevan suhteellisen yleistä. Tässä tutkimuksessa aliarvostuksen kokemus liittyi usein tilanteisiin, joissa opettajien asiantuntijuutta kyseenalaistettiin tai heidän työnsä merkitystä vähäteltiin.

Lisäksi tutkimuksessa tunnistettiin vaaroja kohtaavan opettajan representaatio, jossa opettajan työ näyttäytyi tilanteina, joissa opettajat saattoivat kohdata uhkaavia tai väkivaltaisia tilanteita koulussa. Vaikka fyysinen väkivalta opettajia kohtaan on tutkimusten mukaan harvinaisempaa kuin sanallinen tai sosiaalinen häirintä (Kauppi & Pörhölä, 2010), tutkimuksen tulokset osoittavat, että väkivallan uhka tai pelko voi silti muodostua merkittäväksi osaksi opettajien kokemaa kuormitusta. Tämä liittyy laajemmin opettajan työn emotionaaliseen ja sosiaaliseen kuormittavuuteen, jota on pidetty keskeisenä tekijänä opettajien työperäisen stressin taustalla (Haydon ym., 2018).

Vaikka tutkimuksen tuloksissa korostuivat opettajan työn haasteet, aineistosta nousi esiin myös sitoutuneen ja motivoituneen opettajan representaatio. Tässä opettajat kuvattiin ammattilaisina, jotka kokevat työnsä merkitykselliseksi ja haluavat tukea oppilaiden oppimista ja kasvua. Tämä havainto on linjassa aiemman tutkimuksen kanssa, jonka mukaan opettajan työn merkityksellisyys ja mahdollisuus vaikuttaa oppilaiden oppimiseen voivat toimia keskeisinä voimavaroina työssä (Bermejo-Toro

ym., 2016). Jakobssonin ym. (2023) mukaan opettajien työhyvinvoinnin tukeminen voi lisätä opettajien halukkuutta pysyä ammatissaan sekä edistää oppilaiden hyvinvointia koulussa. Työhyvinvoinnin näkökulmasta keskeisiä voimavaroja ovat muun muassa työyhteisön tuki, työn arvostus ja mahdollisuus vaikuttaa omaan työhön (Työterveyslaitos, 2024), jotka voivat tasapainottaa työn kuormittavia tekijöitä.

Kokonaisuutena tutkimuksen tulokset vahvistavat aikaisempaa tutkimustietoa siitä, että opettajan työ on viime vuosina muuttunut entistä kuormittavammaksi ja monimuotoisemmaksi. Golnickin ja Ilveksen (2021) mukaan suuri osa suomalaisista opettajista kokee työmääränsä liian suureksi, mikä näkyi myös tämän tutkimuksen aineistossa erityisesti ylikuormittuneen opettajan representaatiossa. Samalla tutkimus osoittaa, että mediassa rakentuva opettajakuva ei ole yksiselitteinen. Opettajuus näyttäytyy samanaikaisesti sekä kuormittavana että merkityksellisenä ammattina. Näin ollen tutkimuksen tulokset tukevat käsitystä opettajuuden moniulotteisesta luonteesta, jossa työn haasteet, kuormittavuus ja yhteiskunnalliset odotukset kietoutuvat yhteen työn merkityksellisyyden ja ammatillisen sitoutumisen kanssa.

## **6.2 Medioiden välisiä eroja**

Eri medioiden välillä havaittiin eroja siinä, millaisin kielellisin ja narratiivisin keinoin opettajuutta rakennettiin. Ilta- ja aamulehtien (Ilta-Sanomat) esitystapa oli usein sensaationhakuisempi ja ongelmakeskeinen, väkivalta, uupumus ja palkkakuoppa nousivat otsikkotasolle. Tämä tukee käsitystä median taipumuksesta korostaa poikkeuksellisia ja dramaattisia ilmiöitä (Kivioja, 2018). Ylen uutisoinnissa korostui analyyttisempi ja yhteiskunnallisempi näkökulma, jossa opettajuus liitettiin koulutuspolitiikkaan, työhyvinvointiin ja ammatilliseen kehittämiseen. Sosiaalisessa mediassa taas painottui opettajien oma ääni ja kokemuspuhe, joka haastoi valtamedian esittämiä yksipuolisia tai negatiivisia diskursseja. Tämä tukee Mabundan ja McKayn (2021) ajatusta opettajien mahdollisuudesta osallistua aktiivisesti oman ammattinsa representaatioiden muokkaamiseen.

Selkeimmät erot medioiden välillä liittyvät kuitenkin positiivisen opettajakuvan rakentumiseen. Sosiaalisessa mediassa korostuvat työn merkityksellisyys, palkitsevuus ja vuorovaikutus oppilaiden kanssa, kun taas uutismediassa nämä näkökulmat jäävät usein vähemmälle huomiolle ja asettuvat ongelmakeskeisen

tarkastelun rinnalle. Lisäksi Ylen uutisointi ja sosiaalinen media tuovat esiin opettajan työn muuttuvia ulottuvuuksia, kuten teknologian hyödyntämistä ja pedagogista autonomiaa, kun taas Ilta-Sanomien aineistossa nämä teemat jäävät vähemmälle. Tämä viittaisi siihen, että eri medioilla on erilaisia tapoja jäsentää opettajan ammatista julkaistavia uutisia ja sen kehitystä. Uutismedia painottaa usein yhteiskunnallisia ongelmia ja kriisipuhetta, kun taas sosiaalinen media mahdollistaa moniäänisemmän ja kokemuksellisemmän kuvauksen opettajan työstä.

Näitä eroja voidaan tarkastella myös medioiden toimintalogiikoiden kautta. Uutismedian tehtävänä on tuoda esiin ajankohtaisia yhteiskunnallisia ongelmia ja herättää keskustelua, mikä voi osaltaan korostaa opettajan työn haasteita. Lisäksi erityisesti Ilta-Sanomien sensaatiohakuisuus ja kärjistävä otsikointi painottaa opettajan työn negatiivisempia ilmiöitä esimerkiksi kuormittuneisuudesta, resurssipulasta tai työhyvinvoinnista. Tällainen näkökulma voi osittain selittyä journalismin uutiskriteereillä, joissa korostuvat konfliktit, poikkeamat ja yhteiskunnalliset ongelmat.

Sosiaalinen media puolestaan tarjoaa tilan henkilökohtaisille kokemuksille ja vertaistuelle, jolloin myös työn myönteiset puolet ja ammatillinen merkityksellisyys korostuvat. Tästä syystä opettajuus rakentuu sosiaalisessa mediassa usein moniulotteisemmin. Kuormittavuuden rinnalla tuodaan esiin myös työn merkityksellisyys, arjen onnistumiset ja ammatillinen identiteetti, jotka usein jäävät uutismediassa vähemmälle huomiolle. Opettajat tuovat itse omasta ammatistaan myös positiivisempia puolia esille mediassa vastapuheena uutismedian tuottamille stereotyyppioille opettajista. Samalla on kuitenkin huomioitava, ettei sosiaalinen mediakaan ole täysin neutraali tai autenttinen kuva todellisuudesta. Myös siellä tuotetaan sisältöä toisaalta kärjistäen mutta myös luomalla siloteltuja ja positiivisesti värittyneitä kuvauksia.

Lisäksi medioiden välisiä eroja voidaan selittää kohdeyleisöjen ja viestinnällisten tavoitteiden kautta. Uutismedian pyrkimys tavoittaa laajoja yleisöjä voi johtaa kärjitettyihin tai huomiota herättäviin esitystapoihin, kun taas sosiaalisen median sisältö rakentuu usein vertaistuen, kokemusten jakamisen ja yhteisöllisyyden ympärille. Näin ollen eri medioissa rakentuvat opettajarepresentaatiot eivät ole ainoastaan erilaisia kuvauksia samasta ilmiöstä, vaan ne heijastavat myös medioiden

erilaisia rooleja, tavoitteita ja toimintatapoja yhteiskunnassa. Tästä näkökulmasta on perusteltua kysyä, missä määrin julkinen kuva opettajuudesta muotoutuu median logiikoiden ehdoilla ja millaisia seurauksia tällä on opettajan ammatin arvostukselle, houkuttelevuudelle ja yhteiskunnalliselle asemalle.

### **6.3 Sosiaalisen median merkitys**

Sosiaalinen media osoittautui erityisen tärkeäksi alustaksi, jossa opettajat voivat itse tuottaa ja jakaa vaihtoehtoisia kertomuksia työstään. TikTok- ja Instagram-sisällöissä näkyi sekä huumoria että kriittistä reflektiota, mutta ennen kaikkea halu kuvata opettajuutta inhimillisenä ja moniulotteisena.

Sosiaalisessa mediassa tuli vastaan myös paljon sellaista sisältöä, jossa opettajat jakoivat vinkkejä eri asioihin kuvaamataidon töistä työssä jaksamiseen sekä työviikon asujen esittelyvideoita. Vaikka tutkimusaineistosta rajattiin pois esimerkiksi opettajien asuvideoita, on syytä huomioida, että myös tällaiset sisällöt osallistuvat omalla tavallaan opettajuutta koskevien mielikuvien rakentumiseen. Asuvideot ja muu kevyempi sosiaalisen median sisältö voivat välittää käsityksiä esimerkiksi opettajan persoonasta, tyylistä tai siitä, millainen opettaja "saa" olla. Ne tuottavat näin ollen eräänlaista visuaalista ja kulttuurista representaatiota opettajuudesta, vaikka eivät suoraan käsittele ammattia tai sen sisältöjä. Rajaus mahdollisti tutkimuskysymysten kannalta relevantin ja vertailukelpoisen aineiston analysoinnin, mutta samalla se sulki ulkopuolelle tietynlaisen arjen representaatioiden tason. Näin ollen voidaan todeta, että tutkimus tarkastelee opettajuuden representaatioita ennen kaikkea kielellisesti ja temaattisesti jäsentyneissä sisällöissä, kun taas visuaalisempi ja implisiittisempi representaatio jää jatkotutkimuksen varaan. Kuitenkin oli ilo huomata, miten opettajayhteisö jakaa toisilleen ideoita ja tukea sosiaalisen median kautta. Tämä havainto on linjassa Ullan ym. (2024) tutkimuksen kanssa, jossa sosiaalinen media nähtiin opettajaidentiteetin rakentumisen tilana. Some-aineisto täydensi uutismedioiden kuvaa ja toi esiin työn ilon, yhteisöllisyyden ja ammatillisen luovuuden ulottuvuuksia, jotka usein jäävät perinteisen uutisoinnin varjoon.

Sosiaalisen median tarkastelu voidaan nähdä erityisen ajankohtaisena.

Viimeaikaisessa opettajuustutkimuksessa sosiaalinen media on saanut merkittävää huomiota erityisesti opettajaidentiteetin muotoutumisen ja sen vaikutusten näkökulmasta (Hartung ym. 2023; Literat 2021). Perinteisen uutismedian rinnalle on

noussut uusia viestintäympäristöjä, joissa yksittäisillä toimijoilla on mahdollisuus tuottaa ja levittää sisältöä laajoille yleisöille. Tämä muuttaa myös opettajuuden julkisen kuvan rakentumista, sillä opettajat eivät ole enää pelkästään median kuvaamia kohteita, vaan aktiivisia toimijoita, jotka osallistuvat itse ammattiaan koskevaan keskusteluun (Mabunda & McKay, 2021). Sosiaalisen median huomioiminen tutkimuksessa on siten perusteltua, koska se tarjoaa pääsyn sellaisiin näkökulmiin ja kokemuksiin, jotka eivät välttämättä tule esiin perinteisessä uutisoinnissa. Samalla se laajentaa ymmärrystä siitä, miten opettajuuden representaatiot rakentuvat nykyisessä mediaympäristössä, jossa eri mediat eivät toimi erillään, vaan vuorovaikutuksessa keskenään. Näin ollen sosiaalisen median tarkastelu ei ainoastaan täydennä kuvaa opettajuudesta, vaan on keskeinen osa sen kokonaisvaltaista ymmärtämistä nyky-yhteiskunnassa.

#### **6.4 Representaatioiden mahdolliset seuraukset**

Median tuottamalla opettajakuvilla voi olla merkittäviä vaikutuksia siihen, millaisena opettajan työ yhteiskunnassa nähdään ja kuinka vetovoimaisena alaa pidetään. Mikäli uutisointi painottuu jatkuvasti kriisipuheeseen ja työn kuormittavuuteen, se voi heikentää opettajankoulutukseen hakeutumisen motivaatiota ja vahvistaa mielikuvaa alasta, jossa jaksaminen on pysyvä ongelma (Säntti, 2007; Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2020). Toisaalta tasapainoisemmat ja realistisemmat esitykset voivat toimia vastavoimana ja vahvistaa ammattiin sitoutumista.

Tässä tutkimuksessa tunnistetut representaatiot, ylikuormittunut opettaja, aliarvostettu opettaja, vaaroja kohtaava opettaja sekä sitoutunut ja motivoitunut opettaja, heijastavat monin tavoin opettajan työn keskeisiä ulottuvuuksia, joita on tunnistettu myös aiemmassa tutkimuksessa. Opettajan työn kuormittavuus ja työhyvinvoinnin haasteet ovat toistuvia teemoja kansainvälisessä tutkimuksessa (Adams ym., 2020; Woloshyn ym., 2023), kun taas aliarvostuksen kokemukset ja haastavat vuorovaikutustilanteet oppilaiden ja huoltajien kanssa ovat nousseet esiin useissa suomalaisissa tutkimuksissa (OAJ, 2023; Lämsä & Karhuniemi, 2013; Kauppi & Pörhölä, 2010). Samanaikaisesti tutkimuksessa tunnistettu sitoutuneen ja motivoituneen opettajan representaatio muistuttaa siitä, että opettajan työ nähdään edelleen myös merkityksellisenä ja palkitsevana. Aiemman tutkimuksen mukaan työn merkityksellisyyden kokemus ja mahdollisuus vaikuttaa oppilaiden oppimiseen voivat

toimia keskeisinä voimavaroina opettajan työssä (Bermejo-Toro ym., 2016; Jakobsson ym., 2023).

Kokonaisuutena mediassa rakentuvat opettajarepresentaatiot voidaan nähdä osana laajempaa yhteiskunnallista keskustelua opettajan työn kuormittavuudesta, arvostuksesta ja merkityksellisyydestä. Samalla ne eivät ainoastaan kuvaa opettajan työtä ja ammattia, vaan myös osallistuvat sen merkitysten ja odotusten rakentamiseen.

## **6.5 Tutkimuksen luotettavuus ja rajoitteet**

Tutkimuksen luotettavuutta vahvistaa monimediallinen aineisto, joka mahdollisti opettajuuden tarkastelun useissa eri viestintäympäristöissä. Samalla on kuitenkin huomioitava, että laadulliseen tutkimukseen liittyy väistämättä tulkinnallisuutta, ja tulokset perustuvat rajattuun aineistoon, minkä vuoksi niitä ei voida yleistää kaikkiin medioihin. Lisäksi analyysi keskittyi kielellisiin representaatioihin, jolloin visuaaliset esitykset jäivät tarkastelun ulkopuolelle, vaikka niiden on osoitettu vaikuttavan merkitysten rakentumiseen (Martikainen, 2019). Sosiaalisen median aineisto osoittautui myös odotettua rajallisemmaksi, sillä merkittävä osa löydetyistä julkaisuista jouduttiin rajaamaan tutkimuksen ulkopuolelle niiden sisällöllisen epärelevanssin vuoksi.

Tutkimusprosessissa noudatettiin hyvän tieteellisen käytännön periaatteita, kuten huolellista viittaamista, systemaattista työskentelyä ja rehellisyyttä (Tutkimuseettinen neuvottelukunta [TENK], 2023). Aineisto koostui julkisesti saatavilla olevista median julkaisuista, minkä vuoksi anonymisointia ei katsottu tarpeelliseksi. Tästä huolimatta aineistoa käsiteltiin vastuullisesti, eikä yksittäisiä kirjoittajia tai sisällöntuottajia yksilöity, koska tutkimuksen kohteena oli ilmiö eikä yksittäiset toimijat.

Luotettavuutta pyrittiin vahvistamaan myös tutkimusprosessin läpinäkyvällä kuvaamisella. Kvalitatiivisen tutkimuksen luotettavuus perustuu pitkälti siihen, kuinka systemaattisesti ja selkeästi aineiston keruu ja analyysi on dokumentoitu (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 2009). Tässä tutkimuksessa analyysiprosessi eteni vaiheittain alkuperäisistä ilmauksista pelkistettyihin ilmauksiin ja edelleen alaluokkiin, yläluokkiin ja pääluokkiin. Analyysitaulukon käyttö mahdollisti suoran yhteyden säilyttämisen

aineiston ja tulkintojen välillä, mikä tukee tutkimuksen arvioitavuutta. Lisäksi analyysi perustui vakiintuneisiin laadullisen tutkimuksen menetelmiin, erityisesti aineistolähtöiseen sisällönanalyysiin (Tuomi & Sarajärvi, 2018), jota täydennettiin muiden keskeisten metodikirjoittajien näkemyksillä (Elo & Kyngäs, 2008; Patton, 2002; Schreier, 2014). Tämä lisää analyysin systemaattisuutta ja teoreettista perusteltavuutta.

Tutkijan rooli ja refleksiivisyys ovat keskeisiä laadullisen tutkimuksen luotettavuuden kannalta. Tässä tutkimuksessa tutkijan opettajaopiskelijatausta toi analyysiin henkilökohtaista merkityksellisyyttä, mutta samalla pyrittiin tietoisesti ylläpitämään neutraalia ja objektiivista tutkimusotetta. Suorien aineistolainauksen käyttö mahdollisti sen, että lukija voi arvioida tulkintojen perusteltavuutta.

Tutkimuksessa huomioitiin myös eri mediakanavien erityispiirteet. Iltapäivälehtien uutisoinnille on tyypillistä sensaationhakuisuus ja ajankohtaisuuden korostaminen (Kivioja, 2018), mikä voi vaikuttaa esitystapaan. Tämän vuoksi aineistoon sisällytettiin myös Yleisradion (Yle) uutisia, joiden on todettu nauttivan korkeampaa luottamusta yleisön keskuudessa (Matikainen ym., 2020). Sosiaalisen median aineiston mukaan ottaminen puolestaan laajensi näkökulmaa tarjoamalla pääsyn opettajien itse tuottamiin representaatioihin ja ammatillisen identiteetin rakentamiseen (Ulla ym., 2024). Näin aineisto mahdollisti sekä institutionaalisen että yksilöllisen tason tarkastelun.

Tutkimuksen validius liittyy siihen, missä määrin käytetty menetelmä tavoittaa tutkittavan ilmiön (Hirsjärvi ym., 2009). Tässä tutkimuksessa aineistolähtöinen sisällönanalyysi soveltui hyvin opettajuuden representaatioiden tarkasteluun, sillä se mahdollisti aineiston systemaattisen jäsentämisen ja teemojen muodostamisen ilman ennalta asetettuja oletuksia.

## **6.6 Johtopäätökset**

Tutkimuksen tulokset osoittavat, että mediassa rakentuvat opettajakuvat muodostavat jännitteisen ja osin ristiriitaisen kokonaisuuden. Opettajuus rakentuu eri medioissa samanaikaisesti sekä kuormittuneena, aliarvostettuna ja jopa uhattuna ammattina että merkityksellisenä, sitoutumista vaativana ja motivoivana kasvatusalan työnä. Näin ollen tutkimuksessa tunnistetut opettajarepresentaatiot, ylikuormittunut,

aliarvostettu ja vaaroja kohtaava opettaja sekä toisaalta sitoutunut ja motivoitunut opettaja, eivät ole toisistaan irrallisia, vaan ne muodostavat yhdessä kokonaiskuvan opettajuudesta ilmiönä, jossa työn haasteet ja merkityksellisyys kietoutuvat toisiinsa. Tämä kaksijakoisuus heijastaa laajempaa yhteiskunnallista keskustelua opettajan työn kuormittavuudesta, arvostuksesta ja asemasta.

Tulosten perusteella voidaan myös todeta, että media ei ainoastaan kuvaa opettajuutta, vaan osallistuu aktiivisesti sen merkitysten rakentamiseen. Erityisesti uutismediassa opettajuus jäsenyyksi useisiin ongelmakeskeisten ja kriisipuhetta korostavien diskurssien kautta, kun taas sosiaalinen media tuo rinnalle kokemuksellisemmän ja moniäänisemmän näkökulman. Näin eri mediat tuottavat osittain toisistaan poikkeavia, mutta toisiaan täydentäviä representaatioita opettajuudesta. Tämä viittaa siihen, että opettajan ammatista muodostuva julkinen kuva ei ole yksittäisen median tuotos, vaan rakentuu useiden rinnakkaisten ja toisinaan keskenään kilpailevien diskurssien varaan.

Tutkimuksen tulokset ovat linjassa aiemman tutkimuksen kanssa, jossa opettajan työn kuormittavuus ja työhyvinvoinnin haasteet ovat nousseet keskeisiksi teemoiksi (Adams ym., 2020; Woloshyn ym., 2023). Samalla tulokset kuitenkin osoittavat, että opettajuuden merkityksellisyyttä ja ammatillista sitoutumista korostavat näkökulmat säilyvät vahvoina erityisesti opettajien itse tuottamassa puheessa. Tämä havainto tukee käsitystä siitä, että opettajan työssä samanaikaisesti läsnä olevat kuormittavat ja voimavaroja tuottavat tekijät muodostavat keskeisen osan opettajuuden kokonaisuutta (Bermejo-Toro ym., 2016; Jakobsson ym., 2023).

Kokonaisuutena tutkimus osoittaa, että mediassa rakentuva opettajakuva ei ole yhtenäinen eikä kattava, vaan se rakentuu valikoivasti eri näkökulmia korostaen. Tällä on merkitystä, sillä median välittämät representaatiot voivat vaikuttaa siihen, millaisena opettajan ammatti yhteiskunnassa ymmärretään ja kuinka houkuttelevana sitä pidetään. Näin ollen opettajarepresentaatioiden kriittinen tarkastelu on perusteltua, jotta opettajuudesta muodostuva julkinen kuva ei perustu yksipuolisiin tai kärjistyneisiin esityksiin. Tämän tutkimuksen perusteella voidaan esittää, että opettajuuden ymmärtäminen edellyttää useiden erilaisten näkökulmien huomioimista. Median tuottamat kuvaukset ovat vain yksi osa tätä kokonaisuutta, minkä vuoksi on tärkeää tarkastella opettajuutta myös opettajien omista kokemuksista käsin. Näin

voidaan edistää tasapainoisempaa ja realistisempaa keskustelua opettajan työstä sekä vahvistaa ymmärrystä opettajuuden moniulotteisesta luonteesta nyky-yhteiskunnassa.

## 6.7 Jatkotutkimusaiheet

Jatkossa olisi perusteltua tarkastella tarkemmin, millä tavoin opettajan ammatista käytävä julkinen keskustelu ja uutisointi vaikuttavat opettajaopiskelijoihin sekä opettajankoulutukseen hakeutumiseen. Olisi esimerkiksi tärkeää selvittää, missä määrin median välittämät negatiiviset representaatiot voivat heikentää alan vetovoimaa tai toisaalta, voiko positiivinen ja realistinen uutisointi vahvistaa opiskelijoiden motivaatiota ja sitoutumista opettajuuteen. Lisäksi olisi ajankohtaista tutkia, miten opettajaopiskelijat itse tulkitsevat mediassa esiintyviä opettajakuvia ja millaisia merkityksiä he niille antavat osana ammatillisen identiteettinsä rakentumista.

Myös sosiaalisen median rooli ansaitsisi syvällisempää huomiota jatkotutkimuksessa. Koska opettajat yhä useammin tuottavat itse sisältöä verkossa, olisi tärkeää analysoida, millä tavoin tämä omaehtoinen sisällöntuotanto vaikuttaa opettajuuden julkiseen kuvaan ja toimiiko se vastapuheena perinteisen median narratiiveille. Lisäksi visuaalisten representaatioiden, kuten kuvien ja videoiden, tarkastelu voisi täydentää ymmärrystä siitä, miten opettajuutta rakennetaan ja vastaanotetaan eri mediaympäristöissä.

Mediassa tuotettujen opettajakuvien kriittinen tarkastelu on tärkeää, jotta voidaan vahvistaa realistisempaa ja monipuolisempaa ymmärrystä opettajuudesta. Näin tutkimus voi osaltaan tukea opettajien ammatillista itsetuntemusta, opettajankoulutuksen kehittämistä ja yhteiskunnallista keskustelua koulutuksen merkityksestä. Kokonaisuutena tutkimus herättää kysymyksen siitä, millaista kuvaa opettajuudesta mediassa ja julkisessa keskustelussa halutaan rakentaa. Jos opettajan ammatti esitetään toistuvasti ongelmien ja kriisien kautta, on perusteltua pohtia, millaisia seurauksia tällä on alan arvostukselle ja vetovoimalle. Opettajuuden moniulotteisuuden tunnistaminen ja esiin tuominen ei ole pelkästään tutkimuksellinen kysymys, vaan keskeinen osa koulutuksen ja koko yhteiskunnan kehitystä. Tutkijan näkökulmasta opettajan ammatti on yksi yhteiskunnan keskeisimmistä ja merkityksellisimmistä ammateista, minkä vuoksi myös julkisen keskustelun tulisi heijastaa tämän työn arvoa eikä ainoastaan sen haasteita.

## Lähteet

- Adams, K., Lumb, A., Tapp, J., & Paige, R. (2020). Whole Child, Whole Teacher: Leadership for Flourishing Primary Schools. *Education 3-13*, 48(7), 861–874. <https://doi.org/10.1080/03004279.2019.1666419>
- Beijaard, D., Meijer, P. C., & Verloop, N. (2004). Reconsidering research on teachers' professional identity. *Teaching and Teacher Education*, 20(2), 107–128. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2003.07.001>
- Bermejo-Toro, L., Prieto-Ursúa, M., & Hernández, V. (2016). Towards a Model of Teacher Well-Being: Personal and Job Resources Involved in Teacher Burnout and Engagement. *Educational Psychology*, 36(3), 481–501. <https://doi.org/10.1080/01443410.2015.1005006>
- Chang-Kredl, S., & Colannino, D. (2017). Constructing the image of the teacher on Reddit: Best and worst teachers. *Teaching and Teacher Education*, 64, 43–51. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2017.01.019>
- DNA Oyj. (2024). Digitaalinen elämä 2024. s. 13–19. 19.07.2025 [https://corporate.dna.fi/documents/94506/11594975/DNA%20Digitaalinen%20el%C3%A4m%C3%A4%202024\\_open\\_p%C3%A4ivitetty.pdf/79cc29d9-a9ed-a469-413d-3f9f1c0f7ef2?t=1726658247803](https://corporate.dna.fi/documents/94506/11594975/DNA%20Digitaalinen%20el%C3%A4m%C3%A4%202024_open_p%C3%A4ivitetty.pdf/79cc29d9-a9ed-a469-413d-3f9f1c0f7ef2?t=1726658247803)
- Elo, S., & Kyngäs, H. (2008). The qualitative content analysis process. *Journal of Advanced Nursing*, 62(1), 107–115. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2007.04569.x>
- Fiske, J. (1987). *Television culture*. Routledge.
- Golnick, T., & Ilves, V. (2021). *Opetusalan työolobarometri 2021*. [https://www.oaj.fi/contentassets/14b569b3740b404f99026bc901ec75c7/oaj\\_o\\_petusalan\\_tyoolobarometri\\_2021.pdf](https://www.oaj.fi/contentassets/14b569b3740b404f99026bc901ec75c7/oaj_o_petusalan_tyoolobarometri_2021.pdf)
- Gupta, A., Sinha, S., & Thakur, M. (2023). Representing teachers in the media: A discourse analysis of contemporary narratives. *Journal of Educational Media and Representation Studies*, 18(1), 55–73.
- Hall, S. (1997). *Representation: Cultural representations and signifying practices*. Sage.

- Hall, S. (1999). The work of representation. In S. Hall (Ed.), *Representation: Cultural representations and signifying practices* (pp. 13–74). Sage.
- Hartung, C., Hendry, N. A., Albury, K., Johnston, S., & Welch, R. (2023). Teachers of TikTok: Glimpses and gestures in the performance of professional identity. *Media International Australia*, 186(1): 81–96.  
<https://doi.org/10.1177/1329878X211068836>
- Haydon, T., Leko, M. M., & Stevens, T. (2018). Teacher stress: Sources, effects, and protective factors. *Journal of Special Education Leadership*, 31(2), 104–113
- Heikkinen, H. L. T., Aho, A., & Korhonen, H. (2015). Opettajankoulutuksen tutkimukselliset lähtökohdat. Teoksessa H. L. T. Heikkinen, A. Kiilakoski & H. Kiviniemi (toim.), *Yhteisöllinen opettajankoulutus* (s. 23–38). PS-kustannus.
- Hirsjärvi, S., Remes, P., Sajavaara, P., Sinivuori, E., & Tammi, kustantaja. (2009). *Tutki ja kirjoita* (15., uudistettu painos.) (s. 231-232). Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Jakobsson, P., Fagerlund, Å., Laakso, M., & Londen, M. (2023). The emotional well-being of teachers and school personnel: An experience sampling study. *International Journal of Emotional Education*, 15(2), 54–70.
- Jokinen, A., Juhila, K., & Suoninen, E. (2016). *Diskurssianalyysi : teoriat, peruskäsitteet ja käyttö*. Vastapaino.
- Juhila, K. (2023). Laadullisen tutkimuksen ominaispiirteet. Teoksessa J. Vuori (toim.) *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto.
- Kansallinen Mediatutkimus. (2019). *Sanomalehtien lukeminen Suomessa*. KMT.
- Kauppi, T., & Pörhölä, M. (2010). Peruskoulun opettajat oppilaidensa kiusaamina: Kiusaamisen muodot, kohteena olevat opettajat ja kiusaavat oppilaat. *Työelämän tutkimus*, 8(2), 131–144.
- Kivioja, P. (2018). *Iltapäivälehtien evoluutio median murroksessa: Hiipuva printti, nouseva digitaalinen mahti ja ansaintamallin uusi asento*. Tampere University Press.
- Kirby, D. (2016). The influence of teacher media images on professional teacher identities [Pro gradu -tutkielma, University College London].
- Kuula, A. (2015). *Tutkimusetiikka: Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys*. Vastapaino.

- Literat, I. (2021). "Teachers Act Like We're Robots": TikTok as a Window Into Youth Experiences of Online Learning During COVID-19. *AERA Open*, 7. <https://doi.org/10.1177/2332858421995537>
- Luukkainen, O. (2005). *Opettajuus murroksessa*. Tammi.
- Lämsä, A-L., & Karhuniemi, T. (2013). Haastavan vanhemman kohtaaminen. Teoksessa Lämsä, A-L. (toim.) *Verkosto vahvaksi. Toimiva vuorovaikutus perheiden kesken*. PS-kustannus. Juva.
- Mabunda, P. & McKay, V. (2021). An analysis of newspaper depictions of schooling: a participatory study for the development of a teacher education curriculum. *Syst Pract Action Res*, 34, 495–514.
- Martikainen, J. (2019). Social representations of teachership based on cover images of Finnish Teacher Magazine: A visual rhetoric approach. *Journal of Social and Political Psychology*, 7(2), 890–912. <https://doi.org/10.5964/jspp.v7i2.1030>
- Matikainen, J., Kinnunen, M., Laaksonen, M., & Kilpiö, S. (2020). Media, yleisö ja luottamus. *Vastapaino*.
- McGrath, B. & Huntington, A. (2007). The health and wellbeing of adults working in early childhood education. *Australian Journal of early childhood*. 3/2007.
- Miettunen, J., & Dervin, F. (2014). Media representations of teachers. Teoksessa F. Dervin, S. Gajardo & A. Lavanchy (toim.), *Politics of interculturality* (s. 125–142). Cambridge Scholars Publishing.
- Mockler, N. (2018). Discourses of teacher quality in the Australian print media 2014–2017: a corpus-assisted analysis. *Discourse: Studies in the Cultural Politics of Education*, 1–17. <https://doi.org/10.1080/01596306.2018.1553849>
- OAJ. Opettajien ääni - kysely. (2023). Opetusalan ammattijärjestö OAJ. <https://www.oaj.fi/ajankohtaista/blogiartikkelit/asiantuntijoiden-blogit/2024/opettajien-tyohyvinvointikysely-valottaa-opettajien-tyohyvinvoinnin-kehitysta/>
- OAJ. Työhyvinvointi, työhyvinvointiopas. (2023). Opetusalan ammattijärjestö OAJ. <https://www.oaj.fi/tyoelamaopas/tyohyvinvointi/>
- Opetus- ja kulttuuriministeriö. (2020). Koulutusvalintojen vetovoima – nuorten näkemyksiä korkeakoulutuksesta. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-668-4>

- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research & evaluation methods* (3. painos). Sage.
- Punakallio, E., & Dervin, F. (2015). Representations of Finnish teachers in the media: Contradictions and tensions. *Nordic Journal of Studies in Educational Policy*, 1(1), s. 308–309, 314–316
- Prilleltensky, I., Neff, M., & Bessell, A. (2016). Teacher Stress: What it is, Why is it important, How it can be alleviated. *Theory into practice*, 55:104–111, 2016. [https://sites.education.miami.edu/wp-content/uploads/2016/11/0425\\_001.pdf](https://sites.education.miami.edu/wp-content/uploads/2016/11/0425_001.pdf)
- Salomaa, S., & Mertala, P. (2022). Media education in Finnish early childhood teacher education: A curricular analysis. In H. Harju-Luukkainen, J. Kangas & S. Garvis (Eds.), *Finnish Early Childhood Education and Care* (pp. 169–182). Springer. [https://doi.org/10.1007/978-3-030-97003-4\\_12](https://doi.org/10.1007/978-3-030-97003-4_12)
- Schreier, M. (2014). *Qualitative content analysis*. SAGE Publications Ltd. <https://doi.org/10.4135/9781446282243>
- Sumiala, J. (2010). Median rituaalit: johdatus media-antropologiaan. (s. 92) Vastapaino.
- Säntti, J. (2007). *Opettajuuden rakentuminen ja muutos: Opettajien omaelämäkerralliset kertomukset ammatti-identiteetin kantajina*. Tampere University Press.
- Söderlund, P. (2019). Poliittinen luottamus ja media. Teoksessa J. Borg & H. Moring (toim.), *Politiikka ja media* (s. 35–50). Vastapaino.
- Tilastokeskus. (2024). *Väestön ikärakenne +15 vuotiaat*. Haettu 28.5.2025 osoitteesta <https://stat.fi/fi/tilastot/tietoa-teemoittain/suomi-lukuina/vaesto-ja-yhteiskunta#vaeston-ikarakenne>
- Tuomi, J., & Sarajärvi, A. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi* (Uudistettu laitos). Kustannusosakeyhtiö Tammi. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-04-0011-8>
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. (2023). Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. (s. 11–13) [https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje\\_2023.pdf](https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf)
- Ulla, M. B., Lemana II, H. E., & Kohnke, L. (2024). Unveiling the TikTok Teacher: The Construction of Teacher Identity in the Digital Spotlight. *Journal of Interactive Media in Education*, 2024(1), 12. <https://doi.org/10.5334/jime.845>

- VAKAVA-tilastot (2015–2020). VAKAVA-hakijamäärät ja kokeiden pistemääriä. Kasvatusalan valintayhteistyöverkosto.  
<https://www2.helsinki.fi/fi/verkotot/kasvatusalanvalintayhteistyoverkosto/hakeminen/tilastoja>
- Vakimo, S. (2010). Tutkimusetiikka ja kulttuurintutkimus. Teoksessa T. Kinnunen & A. Kivimäki (toim.), *Lähikuvan lumo: Kulttuurintutkimuksen näkökulmia* (s. 224–240). Vastapaino.
- Varis, A., Heikkilä, M., Metsäpelto, R.-L., & Mikkilä-Erdmann, M. (2023). University students' developing teacher identity during their initial teacher education. *European Journal of Teacher Education*, 46(1), 45–63.  
<https://doi.org/10.1080/02619768.2022.2049183>
- Vizcaíno-Verdú, A, & Abidin, C. (2023). TeachTok: Teachers of TikTok, micro-celebrification, and fun learning communities. *Teaching and Teacher Education*, <https://doi.org/10.1016/j.tate.2022.103978>
- Woloshyn, V., Savage, M., Maich, K., & Penney, S. (2023). Stress, coping, and well-being in teachers and school administrators. *Alberta Journal of Educational Research*, 69(4), 492–513. <https://doi.org/10.55016/ojs/ajer.v69i4.75886>
- Yle. (2021). Vuosikertomus 2020. <https://yle.fi/vuosikertomus2020/>

## Liitteet

### Liite 1. Ilta-Sanomien analyysitaulukko

	Suora lainaus	Pelkistetyt ilmaukset	Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
1	<p>“Palkkaus on kuitenkin vain yksi asia, sillä ihan oma juttunsa on myös työkuormitus, joka on kasvanut huikeasti viimeisen kymmenen vuoden aikana.” (IS 3.5.2022)</p> <p>“Olen ollut opettajana yli 20 vuotta. Vanhempien käytös koulua ja opettajia kohtaan on pikkuhiljaa muuttunut negatiiviseen suuntaan muutamien viime vuosien aikana. Jos lapsesta pitää ottaa yhteyttä kotiin oppilaan hölmöilyn takia, saattaa vanhemman vastaus olla vähättelevä, aggressiivinen ja syyttävä. Suurimmat jaksamiseen liittyvät asiat ovat juuri hankalien vanhempien viestintä ja uusien lomakkeiden/hankkeiden täyttely ja toteuttaminen.” (IS 8.12.2022)</p> <p>“Sen sijaan opetuksen ulkopuoliset työt, kuten oppilaspalaverit ja erilaisten paperien laatiminen ja arviointi, yhteydenpito huoltajiin, sosiaalitoimeen tai hoitotahoon sekä erilaisiin kyselyihin (kuten oppilaiden ADHD-kartoitukseen) vastaaminen eivät vastaa palkkaa. Ne kuormittavat todella paljon.” (IS 5.8.2024)</p>	<p>Työn kuormittavuuden lisääntyminen viime vuosien aikana</p> <p>Vaikeiden vanhempien tuoma lisäkuormitus</p> <p>Opettamisen lisäksi tehtävät työt</p> <p>Palkan ja kuormittavuuden suhde</p>	<p>Työn jatkuva kuormittavuus</p> <p>Työn vaativuus ja korvauksen ristiriita</p>	<p>Työn kuormittavuus ja rasittavuus</p>	<p>Ylikuormittunut opettaja</p>

2	<p>“Kunta10-tutkimuksessa 2022 yli neljännes luokanopettajista ja yli puolet erityisopettajista kertoi, että oppilaat ovat lyöneet tai potkineet heitä. Tutkimukseen vastasivat 11 suuren ja keskisuuren kaupungin opettajat.” (IS 1.12.2024)</p> <p>“Koulussa työskentelevät opettajat kertoivat, että koulussa tapahtuu väkivaltaa, varastelua ja huorittelua päivittäin ja että myös opettajat ovat saaneet osansa väkivallasta.” (IS 1.12.2024)</p> <p>“Tutkimuksessa kuvaillaan erilaisia väkivaltaisia tilanteita. Tyttö sanoi opettajalleen tappavansa tämän heti, kun saa puukon käteensä. Poika tönä välituntivalvojaa ja sylki tätä kohti. Poika pakeni luokasta ja löi opettajaansa.” (IS 7.12.2024)</p> <p>“Pelottavimpia ovat 13–15-vuotiaat, jotka uhkaavat väkivallalla. Opettajalle tuo valtavaa psykososiaalista kuormitusta mieltä, onko sillä minulle tärkeällä oppilaalla tänään puukko mukana” (IS 7.12.2024)</p> <p>“Oulun kaupunki tilasi Kalevan mukaan jo aiemmin tänä vuonna</p>	<p>Opettajiin kohdistuu fyysistä väkivaltaa laajasti useissa kaupungeissa.</p> <p>Koulun arjen väkivalta, fyysiset ja henkiset uhat</p> <p>Koulun muuttuminen turvattomaksi</p> <p>Väkivallan uhka aiheuttaa opettajille jatkuvaa psyykkistä kuormitusta.</p> <p>Opettajille on jo alettu hankkia suojavaikkeitä</p>	<p>Fyysinen väkivalta koulutyössä</p> <p>Turvattomuuden kokemus</p> <p>Fyysinen väkivalta koulutyössä</p> <p>Turvattomuuden kokemus ja siitä aiheutuva kuormitus</p> <p>Suojavaikkeitä arjessa</p>	<p>Työn vaarallisuus</p> <p>Työturvallisuuden puute</p>	<p>Vaaroja kohtaava opettaja</p>
---	--	--	--	---	----------------------------------

	<p>turvatakkeja päiväkotien ja koulujen käyttöön. Turvatakit suojaavat henkilökuntaa lyömiseltä sekä puremiselta ja niissä on viiltosuojia.” (IS 7.12.2024)</p>				
3	<p>”Opettajan työ on muuttunut tänä päivänä aiempaa vaativammaksi, ja yksi syy siihen ovat omiin lapsiinsa täysin kriitikittömästi suhtautuvat vanhemmat.” (IS 8.12.2022)</p> <p>”Oppilaan äiti otti yhteyttä koulumme rehtoriin ja valitti nuoren saamasta arvosanasta. Pyysin huoltajaa käymään koulussa, jotta voisin esitellä lapsen tuotokset ja perustella, miksi arvosana ei voi olla kiitettävä. Äitiä ei kutsu tai tuotosten näkeminen kiinnostanut, mutta vaatimukset säilyivät. Rehtorin kanssa pitkään keskusteltuamme suostuin pitkän hampain antamaan oppilaalle arvosanaksi 9. Koin äidin käytöksen todella loukkaavana ja ammattitaitoani aliarvioivana, enkä vastaavaa röyhkeyttä</p>	<p>Vanhempien kriitikittömyys omia lapsia kohtaan</p> <p>Vaatimuksia opettajaa kohtaan</p> <p>Yhteistyö kodin kanssa vaikeaa</p> <p>Palkka ei vastaa työmäärää</p> <p>Palkka ei vastaa koulutusta</p>	<p>Kodin ja koulun ristiriita</p> <p>Taloudellinen tyytymättömyys</p>	<p>Arvostuksen ja yhteistyön puute</p>	<p>Aliarvostettu opettaja</p>

<p>ole pitkällä opettajan urallani ennen enkä jälkeen kokenut.” (IS 8.12.2022)</p> <p>”Yksi juristi-isä oli haastamassa minua oikeuteen jokaisen todistuksen jälkeen, koska ei ollut tyytyväinen lapsensa arvosanoihin opettamassani aineessa. Ärsyttävintä nykyvanhemmissa on ehdottomasti se, ettei nähdä oman lapsen toiminnassa mitään väärää ja syytetään aina opettajaa.” (IS 8.12.2022)</p> <p>”Yhdessä palaverissa huudettiin suoraan huutoa päin näköä, jonka johdosta kuraattori keskeytti palaverin. Esihenkilöstäkään ei ollut apua, koska olin aivan järkytyksestä mykkänä ja oli kuulemma varmaa, että vanhempi käy käsiksi.” (IS 8.12.2022)</p> <p>”Ohjeita ja neuvoja satelee. Unohdetaan, että koulussa on useita satoja oppilaita ja meidän opettajien täytyy huomioida kaikkia tasapuolisesti. Toki iso osa huoltajista ymmärtää oman kasvatust vastuunsa, mutta on myös joukko huoltajia, jotka vaativat erityiskohtelua omalle lapselleen.” (IS 8.12.2022)</p> <p>”Kuvittelin, että tuplamaisterina palkkani olisi päätä</p>				
---	--	--	--	--

	<p>huimaava. Olenhan korkeasti koulutettu ja teen vaativaa työtä. Olen ihan tyytyväinen palkkaani, mutta työn vaativuus ja kuormittavuus kasvavat koko ajan, eikä palkka tule valitettavasti seuraamaan tätä kehitystä.” (IS 5.8.2024)</p> <p>“Jos miettii opettajien työtä ja vertaa sitä muihin korkeakoulututkinnon suorittaneisiin, niin kyllä meidän palkkakehitys on jäänyt jälkeen.” (IS 3.5.2022)</p>				
4	<p>“Parasta on se jokapäiväinen elämä oppilaiden kanssa. Yläkoulussa erityisesti näkee, minkälainen huikea kasvu kolmessa vuodessa tapahtuu. Siinä matkassa on hienoa kulkea mukana ja kokea, että tekee merkityksellistä työtä.” (IS 5.9.2024)</p> <p>”Parasta on ehdottomasti nähdä oppilaissa oppimisen iloa ja aitoja onnistumisia. Yksikään päivä ei ole samanlainen. Oppilaista tulee tärkeitä ja heille toivoo parasta. Ihanaa tässä työssä on myös toimiva ja omaa työtä tukeva työyhteisö. Olen saanut rinnalleni aivan ihania kollegoita ja siitä olen todella kiitollinen.” (IS 5.8.2024)</p>	<p>Työn merkityksellisyys oppilaiden kasvun tukemisessa</p> <p>Ilo oppilaiden onnistumisista ja kollegoiden tuen tärkeys</p>	<p>Kokemus työn merkityksellisyydestä</p> <p>Työn ilo ja yhteisön tuki</p>	<p>Ammatillinen identiteetti ja työhyvinvointi</p>	<p>Sitoutunut ja motivoitunut opettaja</p>

## Liite 2. Ylen analyysitaulukko

	Suora lainaus	Pelkistetyt ilmaukset	Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
1	<p>“Kouluissa ja päiväkodeissa työskentelevät kohtaavat työssään väkivaltaista käytöstä aiempaa useammin, selviää tuoreessa Kunta 10 - tutkimuksessa. Enemmän kuin neljä viidestä erityisopettajasta kertoi tutkimuksessa kokeneensa vähintään yhden väkivalta- tai uhkatilanteen viimeisimmän vuoden aikana.” (YLE 10.12.2024)</p> <p>“Opettajien ja koulunkäynninohjaajien työssään kokemus väkivalta lisääntyy. Koululuokissa uhataan väkivallalla, heitellään tavaroita, lyödään, potkitaan, purraa ja syljeskellään.” (YLE 25.3.2024)</p> <p>“Janne Ahonen toteaa, että opettajat ja ohjaajat ovat ammattinsa ja koulutuksensa puolesta taitavia hallitsemaan ryhmiä ja ratkomaan ongelmia keskustelemalla, mutta fyysisiin rauhoittamiskeinoihin he tarvitsevat harjoitusta.” (YLE 25.3.2024)</p>	<p>Väkivallan ja uhkien yleisyys erityisopetuksessa</p> <p>Fyysinen väkivalta ja tarve itsepuolustukseen opetustyössä</p>	<p>Fyysinen väkivalta koulutyössä</p> <p>Itsepuolustuksen tarve</p>	<p>Työn vaarallisuus</p>	<p>Vaaroja kohtaava opettaja</p>
2	<p>“Vastaajissa oli monia, jotka olivat kokeneet vanhempien taholta tulevaa</p>	<p>Vanhempien huono ja jopa väkivaltainen käytös</p>	<p>Vanhempien kyseenalaistava ja uhkaava käytös</p>	<p>Arvostuksen ja yhteistyön puute</p>	<p>Opettaja vanhempien arvostelun kohteena</p>

<p>uhkailua esimerkiksi oikeudella, rikosilmoituksella tai kantelemalla opettajasta Aluehallintovirastoon. Osa vanhemmista oli opettajien mukaan myös toteuttanut uhkauksensa. Useat vastaajat nostivat esiin kodin ja koulun väliset Wilma-viestit. Moni opettaja sai vanhemmilta epäasiallisia viestejä sitä kautta. Lisäksi monelle opettajalle oli huudettu kasvokkain tai heitä oli arvosteltu ja syytelty sanallisesti.” (YLE 2.10.2023)</p> <p>“Vanhempien syytökset on yksi syy, miksi tämä on viimeinen lukuvuoteni opettajana. Ne menevät ihon alle. Siinä kyseenalaistetaan opettaja. Tunnen itseni voimattomaksi ja turvattomaksi, koska takaisin en voi sanoa.” (YLE 2.10.2023)</p> <p>“Huoltajien epäasiallinen käytös on yleistynyt niin, ettei yhteydenottojen välillä välttämättä ehdi palautumaan edellisestä. Tietynlainen lisääntynyt henkinen turvattomuuden kokemus on nykyään oikeastaan aina läsnä tässä työssä. Näin ei ollut kymmenen vuotta sitten.” (YLE 2.10.2023)</p>	<p>Vanhempien kontrolloiva ja epäluottamuksellinen käytös</p> <p>Vanhempien palaute aiheuttaa uupumusta ja alanvaihtoaikkeitä</p> <p>Turvattomuuden tunteen lisääntyminen huoltajien epäasiallisen käytöksen takia</p> <p>Opettajien kohtaamat arvostelut ovat helposti henkilökohtaisia ja asiattomia</p> <p>Opettajakuntaa leimaava ja yleistetty arvostelu kyseenalaistaa ammatin motiivit ja arvon</p>	<p>Sosiaalinen kuormitus ja ristiriidat kodin ja koulun välillä</p> <p>Persoonaan kohdistuva arvostelu</p> <p>Yleistetty ja leimaava kritiikki opettajuudesta</p>		(aliarvostettu opettaja)
---	--	---	--	--------------------------

<p>“Siitä seuraa väistämättä se, että kun meitä arvostellaan yksilöinä työssämme, lipsahtaa arvostelu helposti henkilökohtaisuuksiin tai ainakin helposti tuntuu siltä. Raja asiallisen ja asiattoman palautteen välillä tuntuu joskus häilyvän.” (YLE 22.3.2018)</p> <p>“Kun siirrytään yksilöistä yleiselle tasolle, on toisen tyyppinen opettajien kohtaama arvostelu hahmotonta, koko ammattikuntaa epämääräisesti leimaavaa. Opettajaksi opiskelee väärin motiivein vääränlaisia ihmisiä. Jo se, että on nainen, on huono juttu, koska pitäisi olla enemmän miesopettajia. Minulle on tuumattu, että opettajaksi hakeutuvat laiskat ihmiset, koska työn määrä näyttää opetusvelvollisuuksia tuijottaen vähäiseltä ja kesälomat ovat pitkiä.” (YLE 22.3.2018)</p>				
<p>“Esimerkiksi peruskoulun alaluokkien ja varhaiskasvatuksen opettajista 53 prosenttia kokee työpaineita. Vaikka se on kymmenisen prosenttia vähemmän kuin kaksi vuotta sitten, se on edelleen paljon.” (YLE 10.12.2024)</p> <p>“Lisäksi kunta-alan työntekijöiden kesken näkyy selvä jakauma</p>	<p>Työpaineet ovat yhä yleisiä varhaiskasvatuksessa ja alakouluissa, vaikka ne ovat hieman laskeneet</p> <p>Nuorempien opettajien kokemus työkyky huonompi, verrattuna vanhempiin opettajiin. Osa koki jopa masennus- tai ahdistusoireilua</p>	<p>Jatkuvat työpaineet opetusosalalla</p> <p>Nuorten opettajien heikentynyt työkyky ja jaksaminen</p>	<p>Työn kuormittavuus ja rasittavuus</p>	<p>Ylikuormittunut opettaja</p>

	<p>nuorempien ja vanhempien työntekijöiden työkyvyssä. Yli 50-vuotiaiden keskuudessa se on kehittynyt myönteisesti, mutta alle 40-vuotiaat kokevat työkykynsä useammin alentuneeksi. Esimerkiksi alle 30-vuotiaista vastanneista joka neljäs koki masennus- tai ahdistusoireilua tai molempia.” (YLE 10.12.2024)</p> <p>“Jo opiskeluaikana oli puhetta, että ensimmäinen vuosi on aina rankka eli ei se yllättänyt. Mutta kyllä vastuu pääsi yllättämään, kun siirryin opiskelijasta opettajaksi. Myös riittämättömyyden tunne, kun tehtävälisiä ei koskaan tyhjene.” (YLE 9.8.2023)</p>				
3	<p>“On niin paljon ammattiasioita, joita ei pystytä koulussa kunnolla opettamaan: ei pystytä hommaamaan tuuliturbiineita, aurinkovoimaloita, eikä monia muitakaan asioita oppitunneille. Kaikkiin paikkoihin ei pääse edes vierailemaan. Tämä on yksi tapa, millä voi tutustua näihin asioihin paremmin kuin kirjan sivuilta pönttämällä.” (YLE 22.4.2024)</p> <p>“Ideointia, visualisointia,</p>	Teknologinen luovuus ja opetuksen kehittäminen	Opetustyön innovointi	Ammatillinen kehitys	Uudistuva opettaja

	kääntämistä – tekoäly on monipuolinen apu opetuksessa.” (YLE 22.4.2024)				
4	<p>“Kyllä minä koen, että tämä on minun kutsumusammattini. Koen sen sillä lailla merkitykselliseksi, että saa vaikuttaa siihen, miten lapset oppivat ja saavat taitoja tähän elämään. Tässä saa toteuttaa itseään ja tehdä omannäköistä opetusta.” (YLE 9.8.2023)</p> <p>“OAJ:n kyselyyn vastanneista noin 90 prosenttia mainitsi tärkeimpänä työn yhteisöllisyyden sekä itse jakamansa ja muilta saamansa kollegiaalisen tuen.” (YLE 9.8.2023)</p> <p>“Vastuu tuo myös vapautta. Jos vertaa tätä työtä opintojen harjoitteluihin, nyt on paljon vapaampaa toteuttaa opetusta siihen suuntaan, mihin haluaa.” (YLE 9.8.2023)</p>	<p>Kutsumus, itsensä toteuttaminen ja työn merkityksellisyys oppimisen tukemisessa</p> <p>Työn yhteisöllisyys ja kollegiaalinen tuki koetaan keskeisenä voimavarana</p> <p>Opettajan vastuu mahdollistaa pedagogisen vapauden</p>	<p>Kutsumus ja pedagoginen vapaus</p> <p>Kollegiaalinen tuki ja yhteisöllisyys</p>	<p>Ammatillinen identiteetti ja työhyvinvointi</p>	<p>Sitoutunut ja motivoitunut opettaja</p>

### Liite 3. Sosiaalisen median analyysitaulukko

	Suora lainaus	Pelkistetyt ilmaukset	Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
1	<p>“Miinuspuolet: aistiärsykkeet (meteli, häslinki ja stressin tunne), työn kuormitus ja tärkeys ei vastaa palkkaa, työn sirpaleisuus ja yllättävät muutokset, resurssipula joka näkyy siinä että ei ole riittävästi rahaa oppimateriaaleihin tai koulun aikuisiin, vastualueiden kasvaminen myös omaa koulutusta vastaamattomiin asioihin, huoli oppilaista erinäisistä syistä, yleinen arvostus koulua ja opettajia kohtaan heikentynyt.” (tik tok 11.4.2024)</p> <p>“Tyhjistä on paha nyhjästä, joten valitut poliitikot, opettajana mä pyydän, että näytätte arvostavanne koulutusta konkreettisesti tekemällä sellaisia päätöksiä, jotka tekee opettajan työn onnistuneesta tekemisestä mahdollista. Se tarkoittaa riittävää määrärahaa oppikirjoihin, ryhmäkokojen maksimilinjausta ja tuen uudistuksen rahoituksen riittävyyden varmistamista.” (tik tok 14.4.2025)</p> <p>“Opettaja, ei ihme, jos koet olevasi työpäivän jälkeen väsynyt. Ehdit kohdata yhden päivän aikana valtavan määrän tarpeita, haluja, reaktioita ja</p>	<p>Opettajan työ on kuormittavaa, aliarvostettua ja täynnä epäsuhtaa vastuun ja palkkion välillä</p> <p>Toive koulutuksen rahoituksen ja tuen parantamisesta.</p> <p>Opettajan työ vaatii jatkuvaa emotionaalista säätelyä ja kykyä kohdata oppilaiden tunnekuormaa kiireen ja vajaan henkilöstön paineessa.</p> <p>Opettajan työn uuvuttavuuteen liittyy päätöksenteon määrä, ei niinkään yksittäisten päätösten suuruus</p>	<p>Työn kuormitus, epäsuhtainen vastuu ja resurssien puute</p> <p>Rahoitus ja resurssien riittämättömyys</p> <p>Emotionaalinen kuormitus ja tunnekuorman säätely.</p> <p>Kognitiivinen kuormitus ja päätöksenteon rasittavuus</p>	<p>Työn kuormittavuus ja rakenteelliset ongelmat</p> <p>Psyykinen kuormitus ja työn vaatimukset</p>	<p>Ylikuormittunut opettaja</p>

	<p>tunteita. Itse kaikkeen lempeästi ja tyyneydellä vastaten. Ei ole helppoa kohdata näin paljon tunnereaktioita päivittäin. Kaiken lisäksi moni kokee painetta kiireestä ja työskentelee vajaamiehityksellä.” (instagram 10.9.2023)</p> <p>“Ja vaikka opettajan tekemissä päätöksissä ei usein ole kyse elämästä ja kuolemasta, niin se on nimenomaan se päätösten määrä, ei suuruus, mikä meitä uuvuttaa. Kenellä muulla on työpäivän jälkeen sellainen olo, että ei halua tehdä enää yhtään ainutta päätöstä?” (instagram 8.12.2023)</p>				
2	<p>“Haastavaa opettajien palkkauksesta tekee sen et saman rahan saa tekemällä minimimäärän töitä ja toisaalta tekemällä super tunnollisesti töitä, eli opetuksen huolellisesta suunnittelusta tms ei makseta mitään ylimääräistä. Liika tunnollisuus on usein opettajien “ammattisairaus” eli tehdään hulluna töitä vaikka palkka pysyy samana ja näin ollen poltetaan itseään loppuun.” (tik tok 3.12.2022)</p> <p>“työn kuormitus ja tärkeys ei vastaa palkkaa” (tik tok 11.4.2024)</p> <p>“Toivon, että meidän yhteiskunta ymmärtää myös jatkossa koulujen ja</p>	<p>Opettajien tunnollisuus johtaa ylikuormittumiseen, koska lisätyö ei näy palkassa</p> <p>Työn tärkeys ei vastaa palkkaa</p> <p>Yhteiskunta ei ymmärrä ja arvosta työn tärkeyttä</p> <p>Opettajan työtä vähätellään, vaikka se on vaativaa ja tärkeää</p> <p>Opettajan uravalintaa vähätellään ja kyseenalaistetaan erityisesti vaikeiden oppilaiden kanssa</p>	<p>Palkan ja työmäärän epäsuhta</p> <p>Yhteiskunnallinen suhtautuminen opettajan työhön</p> <p>Ammatin aliarvostus ja väärät käsitykset opettajuudesta</p> <p>Ammatillisten valintojen kyseenalaistaminen ja arvostuksen puute</p>	Arvostuksen puute	Aliarvostettu opettaja

	<p>koulutuksen arvon ja tärkeyden.” (tik tok 11.4.2024)</p> <p>“Itseä rasittaa kuulla ihmisten väitöksiä siitä että opettajien duuni olis muka helppoa hommaa. News flash: ei tää oo mitään helppoo hommaa ja tällä työllä on niin valtavan iso merkitys ja vaikutus lapsiin ja nuoriin ettei tätä voi ns.</p> <p>“läpsyttelemällä” lähtee tekemään.” (tik tok 30.5.2025)</p> <p>“Et sitten helpompaa työtä keksiny, sulla on varmaan aika matala palkkakin, oisit varmaan päässy opiskelee jotain muutakin, miks haluat opettaa kaikista vaikeimpia oppilaita.” (tik tok 17.4.2025)</p>	työskentelyn osalta			
3	<p>“Asioita mun työssä mitä en sais kokea muissa töissä: spontaanit kehut oppilailta, kun lapsen ja nuoret tuntee olonsa tarpeeksi turvalliseksi sun seurassa et he haluaa kertoa omia asioitaan, retkipäivien fiilis kun saat olla toteuttamassa uusia kokemuksia lapsille ja nuorille, eri aiheista juttelu lasten ja nuorten kanssa ja heidän aito halu tietää ja oppia lisää, lasten spontaanit “OPE” huudot kun he näkee sut ja juokseminen halaamaan, se tunne kun pääset näkemään et lapsi tajus vaikean asian sun opetuksessa, teema ja pukeutumispäiviin panostaminen opebestisten kanssa,</p>	<p>Opettajan työ tuo merkityksellisiä ja ilahduttavia hetkiä oppilaiden kanssa sekä vahvistaa vuorovaikutusta ja luottamusta</p> <p>Opettaja kokee kiitollisuutta ja arvostusta oppilaitaan kohtaan</p> <p>Opettaja kokee työnsä merkitykselliseksi ja monipuoliseksi, arvostaa oppilaita, kollegoita, luovuutta ja vapautta</p>	<p>Opettajan työn myönteiset ja palkitsevat kokemukset</p> <p>Positiivinen vuorovaikutus oppilaiden kanssa</p> <p>Opettajan työn myönteiset ja palkitsevat kokemukset</p> <p>Oppimisen ilo ja oppilaiden onnistumiset</p> <p>Opetuksen vapaus ja luova toteutus</p>	<p>Työn merkityksellisyys ja ammatillinen motivaatio</p>	<p>Sitoutunut ja motivoitunut opettaja</p>

<p>ylläriherkut köksän tunneilta joita yläkoulun oppilaat tuosulle, kaikki kirjeet, kortit ja kauniit sanat jotka tuut muistaan lopun elämäsi.” (tik tok 10.9.2024)</p> <p>“Oon etuoikeutettu, et oon saanut tutustua ja opettaa kyseisiä nuoria ja kaikkia jo jatko-opinnoissa olevia nuoria. Kaikki mun nykyiset ja aiemmat oppilaat on aivan kultaa.” (tik tok 2.6.2024)</p> <p>“Työn plussat ja miinukset. Plussat: työn merkityksellisyys, tuntuu että tekee tärkeää työtä, oppilaat ja vuorovaikutus heidän kanssaan, ihanat työkaverit, luovuuden ja omien vahvuuksien käyttö, vaihtelevat päivät, kaikki kivat spessupäivät esim. Liikuntapäivät ja retket, pitkät lomat, kivojen oppimiskokonaisuuksien luominen ja tehtävistä innostuminen, vapaus tehdä työtä omannäköisesti, tykkään paljon mun opetettavista aineista, töissä on aidosti hauskaa.” (tik tok 11.4.2024)</p> <p>“Parasta opettajan työssä on taas kiinnostamattomuuden vastakohta eli oppimisen ilo! On ihana nähdä, kun lapsi tai nuori oppii uutta ja innostuu uuden oppimisesta sekä uusista taidoistaan.” (instagram 19.2.2025)</p>	<p>toteuttaa opetusta</p> <p>Opettaja kokee suurta iloa oppilaiden innostuksesta ja oppimisen onnistumisista</p> <p>Opettajan työssä on vapautta toteuttaa opetusta omannäköisesti ja kokeilla uusia asioita</p>			
--	--	--	--	--

	<p>“Mun mielestä vaihtelevuuden lisäksi opetyössä parasta on myös sen vapaus. Kunhan ops kulkee mukana, voi tehdä työstään hyvin paljon omannäköistä. Aina voi kokeilla ja testata uusia juttuja.” (instagram 12.1.2024)</p>				
4	<p>“Ja niistä ärsyttävistä asioista kannattaa avautua vaikka kollegalle - helpottaa kummasti!” (instagram 19.2.2025)</p>		<p>Työyhteisön vertaistuki</p>	<p>Yhteisöllisyys ja kollegiaalinen tuki</p>	<p>Työyhteisön merkitys ja tuki</p>
5	<p>“Tekoälyä voi hyödyntää myös alkuopetuksessa monipuolisesti. Erityisen kiva kaveri tekoäly on arviointimatriisien teossa! Se luo usein erinomaisen pohjan, jota voi sitten itse viimeistellä opetussuunnitelman tavoitteisiin ja omiin toiveisiin sopivaksi.” (instagram 12.2.2025)</p>	<p>Tekoälyn hyödyntäminen opetuksessa erityisesti arviointimatriisien teossa</p>	<p>Opetustyön innovointi</p>	<p>Ammatillinen kehitys</p>	<p>Uudistuva opettaja</p>